

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Ústav sociálních a speciálněpedagogických věd

Bakalářská práce

Životní cíle matek s dětmi v azylovém domě

Vypracoval: Pavla Lišková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Alena Kajanová, Ph.D.

České Budějovice 2016

Abstrakt

V bakalářské práci jsem se na základě kvalitativního výzkumu, jenž byl proveden metodou dotazování a prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru, pokusila identifikovat životní cíle matek žijících se svými dětmi v azylovém domě. Zjištěná data byla dále rozdělena do několika trsů na základě seskupení různých variant odpovědí.

Cílem této práce je tedy identifikovat životní cíle matek s dětmi v azylovém domě.

Cílový soubor představují matky s dětmi, které jsou ubytovány v azylovém domě v Jihočeském kraji.

Abychom mohli co nejlépe zjistit dané cíle, musíme nejdříve odhalit konkrétní příčiny, které vedly matky k jejich volbě. V teoretické části práce jsem se věnovala základním pojmům, které se s tématem pojí, a to rodina a její pojetí, fungující rodina, krize, stres atd.

Výsledky výzkumu nám poskytují komplexní náhled na situaci žen, které v azylovém domě přebývají. Objasňují nejen konkrétní příčiny jejich nástupu do azylového domu, aktuální důvody jejich nemožnosti pracovat, ale i to, zda se snaží svou situaci nějakým způsobem řešit. Popisují rovněž hodnoty, jež informantky považují ve svém životě za nejdůležitější, a také to, jakým způsobem tyto hodnoty ovlivňují volbu jejich životních cílů.

Na základě výsledků výzkumu byly zjištěny hlavní důvody nástupu dotazovaných žen do azylového domu, a to neexistující sociální síť rodiny a absence stálého partnera, který by jim v tíživé situaci mohl pomoci. Tato situace má zajiště vliv na volbu jejich životních hodnot, jež zastávají a které velmi zásadním způsobem ovlivňují jimi zvolené životní cíle.

Poznatky, které bakalářská práce přináší, mohou dle mého názoru nejen pomoci sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách azylových domů lépe pochopit problematiku žen v krizových situacích, ale a i zkvalitnit průběh intervence se ženami, které do azylových domů přicházejí.

Klíčová slova: rodina, ženy bez domova, azylové domy, hodnoty, životní cíle

Abstract

In the bachelor thesis, I tried to identify life goals of mothers living with their children in the emergency shelter. The qualitative research was used conducted by interviewing and a semi-structured interview. The data was further divided into several clusters based on the grouping of the various choices.

The aim of thesis is to identify life goals of mothers with children in an emergency shelter.

Target file is composed of mothers with children, staying at an emergency shelter in the South Region.

To determine the aims best, we must at first uncover the specific causes that led mothers to their choice. In the theoretical part, I dealt with basic concepts associated with the topic, namely the family and its concept, the functional family, a crisis, stress, etc.

The research results provide us with a comprehensive overview of the situation of women who dwell in the emergency shelter. They illustrate not only the specific causes of their arrival to the shelter, the topical reasons for their inability to work, but also whether they are trying to somehow solve the situation. The results also describe the values considered by informants to be the most important in their lives, and also how these values influence their choice of life goals.

On the basis of the results of the research, the main reasons for the onset of the interviewed women in the emergency shelter were determined, such as a non-existent social network of family and the absence of a stable partner that would help them in a difficult situation. This situation certainly has influence on the choice of their life values which they possess, and which very significantly influence their chosen life goals.

The findings that the thesis bring, in my opinion, may help not only social workers and workers in social service of emergency shelters, to better understand the problems of women in crisis situations, but also to improve the quality and progress of interventions with women who come to emergency shelters.

Keywords: family, homeless women, emergency shelters, values, life goals

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. 8. 2016

Pavla Lišková

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Aleně Kajanové, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, čas, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracovávání bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem informantkám za jejich ochotu a spolupráci a v neposlední řadě také rodině a blízkým za jejich podporu.

Obsah

ÚVOD	9
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
1.1 Pojetí rodiny.....	10
1.1.1 Nukleární rodina.....	11
1.1.2 Rodinný proces.....	12
1.2 Správné fungování rodiny.....	13
1.3.1 Rodinný stres.....	15
1.3.2 Krize rodiny	16
1.3.3 Podpora osoby ohrožené domácím násilím	17
1.4 Ženy bez domova	18
1.4.2 Azylové domy	19
1.4.3 Rozdělení žen z azylového domu a rodin s jedním rodičem	20
1.5 Rodiny s jedním rodičem.....	21
1.5.2 Možnosti svobodné matky	22
1.5.3 Rizika rozvodu	23
1.6 Životní situace v rodině	24
1.6.2 Rodina a pracovní trh	24
1.6.3 Hodnoty v rodině.....	26
1.6.4 Životní podmínky/styl lidí	27
1.6.5 Životní cíle	28
2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA	31
2.1 Cíl práce.....	31
2.2 Výzkumná otázka.....	31
3 METODIKA.....	32
3.1 Metody a techniky sběru dat.....	32
3.2 Charakteristika cílového souboru.....	33
3.3 Vlastní realizace výzkumu.....	33

4 VÝSLEDKY	36
5 DISKUSE	56
6 ZÁVĚR.....	63
7 LITERATURA	65
8 PŘÍLOHY.....	70

ÚVOD

V dnešní době stále přibývá žen s dětmi, které jsou ubytované v azylovém domě. Důvody příchodu žen do azylového domu jsou různé, nejčastěji však spočívají ve slabé sociální síti rodiny či domácím násilí ze strany partnera. Absence stálého partnera a neexistující podpora od rodiny v sobě skrývají i absenci podpory, na kterou by se ženy, jež se dostanou do nepříznivé životní situace, mohly obrátit. Z toho důvodu se tyto ženy obrací s žádostí o pomoc nejčastěji právě na azylový dům.

Téma zabývající se životními cíli matek s dětmi ubytovaných v azylovém domě jsem si zvolila proto, že mě zajímala celková problematika těchto žen. Chtěla jsem zjistit, co je pro ně důležité, jaké zastávají hodnoty, zda se snaží stávající situaci nějakým způsobem řešit, jaké mají plány do budoucna a jaké jsou jejich životní cíle.

Teoretická část práce je zaměřena na rodinu, její pojetí, vysvětlení pojmu nukleární rodina a správné fungování rodiny. Dále se zabývá rodinným procesem, krizí, stresem, ženami bez domova, podporou ženy ohrožené domácím násilím a fungováním azylových domů. Blíže se rovněž věnuje hodnotám, které rodiny zastávají a jsou pro ně důležité, životním podmínkám, životnímu stylu a životním cílů lidí.

Ve výzkumné části je popsán cíl práce, výzkumná otázka a metodika. Cílem práce je identifikovat životní cíle matek s dětmi v azylovém domě. Data byla shromažďována metodou dotazování s využitím techniky polostrukturovaného rozhovoru. Výzkum byl proveden v rámci praxe v azylovém domě pro matky s dětmi v Jihočeském kraji. Cílový soubor tvoří šest informantek, jejichž rozhovory jsou následně rozpracovány ve výsledkové části bakalářské práce.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1 Pojetí rodiny

Psychologie rodiny čerpá z více zdrojů, mezi něž můžeme zařadit především psychologii vývojovou, sociální, klinickou a sociologii rodiny (Sobotková, 2012).

Kramer vymezuje pojetí rodiny takto: „*Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často hereditou (dědičností), legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty. Kdykoli mezi blízkými lidmi existují intenzivní a kontinuální psychologické a emocionální vazby, může být užíván pojem rodina, i když jde o nesezdaný pár, o náhradní rodinu atd.*“ (Sobotková, 2012, s. 24).

V současnosti můžeme definovat rodinu jako společenství lidí, kteří se jako rodina cítí (Matoušek et al., 2014).

Rodina stále zůstává důležitou oblastí lásky, ochrany a výchovy. Každý z nás se snaží všem členům rodiny dát to nejlepší, co má, a každý má rovněž určitou představu o ideálním harmonickém vztahu v rodině. Shledání s nevyhnutelnými konflikty nás proto často vyvede z normy (Trélaün, 2005).

V rodině se stále zvyšuje nejen očekávání jejích členů, ale i pokus o seberealizaci z hlediska citového a vztahového pojetí, kdy např. žena usiluje o dobře placenou práci a o rovnoprávnost pohlaví (Trélaün, 2005).

Rodina také umožňuje jedinci pocit bezpečí. Poskytuje mu prostor k tomu, aby mohl budovat svou osobnost a osobní odlišnost od druhých. Na jedné straně člověk v rodině sdílí svoje zážitky s ostatními členy rodiny a na straně druhé si však zachovává určitý odstup (osobní soukromí). Člověk se tedy v každé rodině pohybuje mezi pólem sdílení, který je přístupný pro každého člena, a pólem osobního soukromí (Matoušek, 2003).

Rodina se významně pojí s lidskou společností. To, jak je tato společnost strukturována a jak funguje, přímo souvisí se strukturou a fungováním rodiny. V dnešní postmoderní společnosti, ze které vyplývá individualismus a orientace na pracovní úspěch, je typická rodina malá a proměnlivá. Životními konkurenčními sférami se jak

pro ženy, tak pro muže stávají péče o rodinu a zaměstnání. Hlavním poutem je spokojenost s tím, co člověk partnerovi dává a co od něj dostává (Matoušek et al., 2014).

V dnešní době (v České republice) zásadně ubývá lidí, kteří zakládají rodiny, klesá porodnost, více jedinců žije osaměle či v nesezdaných soužitích a neúplných rodinách. Mění se role příbuzných v rodině a přístup manželů k sobě navzájem. Česká rodina se nehroučí, nabývá pouze novodobých podob (Katrňák, 2011).

1.1.1 Nukleární rodina

Úplná nukleární rodina je tvořena otcem, matkou a jejich dětmi. V současné době však tento rodinný model představuje pouze část domácností. Zbytek tvoří buď lidé žijící sami, nebo jeden rodič s dítětem/ dětmi bez partnera (Matoušek, 2003).

V manželství jde především o vztah mezi mužem a ženou, ve kterém jsou manželé oddaní jeden druhému, navzájem si slibují věrnost (sexuální), milující péči a podporu ve zdraví i nemoci, v dobách dobrých i zlých, dokud je smrt navždy nerozdělí. Z manželství čerpají oba manželé. Pohlavním spojením manželství, ze kterého vzejdou na svět děti, se utvářejí jednoznačná pouta sounáležitosti, identity, příbuznosti a odpovědnosti (Spieker, 2014).

K tomu, abychom byli schopni vychovávat děti a bojovat proti těžkostem v životě, nám nestačí pouze žít v nukleární rodině. Je pro nás důležité i naše sociální okolí. Tímto sociálním okolím máme na mysli tzv. sociální síť rodiny, do které patří nejen ostatní členové rodiny, přátelé, známí a profesionálové, ale i jiné rodiny, se kterými přicházíme do styku (Matoušek, 2003).

Objem podpůrné sítě rodiny se zvětšuje v době narození dětí. Nejvýznamnější úkol zde mají blízcí příbuzní. V tomto případě je nezbytná matka mladé matky. Pokud se v rodině vyskytne nějaká vážná nemoc, nebo narodí-li se dítě s těžkým onemocněním, hrají velice důležitou úlohu kvalita a velikost podpůrné sociální sítě se schopností adaptovat na tuto náročnou situaci (Matoušek, 2003).

1.1.2 Rodinný proces

Existují rodiny vzniklé, rozvrácené, znovu vzniklé a jejich členové musí často vytvářet ve své rodině nové způsoby života. Jedná se o složité a zároveň bohaté situace z citového, psychologického a sociologického hlediska (Trélaün, 2005).

Rodinný proces je proto důležitou interakcí různých skladebných složek uvnitř i vně rámce systému rodiny. Tento systém tvoří proměnlivé úkoly, pokusy o řešení problému, výsledky a přesvědčení. Rodiny se musí přizpůsobovat změnám, které jim přináší životní cyklus, aby mohly zvládat úkoly. Způsoby zvládání úkolů jsou v každé rodině jiné a jsou ovlivňovány přesvědčeními a názory členů rodiny (Sobotková, 2012).

Velmi podstatným jevem v rodině je míra otevřenosti a uzavřenosti v rodinném systému. Většina rodin úspěšně bilancuje mezi těmito dvěma jevy. V uzavřenějších rodinách se sice lidé mohou cítit bezpečněji, ale postupem času nejsou tyto rodiny schopny přirozeně reagovat na životní změny. Nedostatečný kontakt s okolím má totiž za následek sníženou schopnost zvládání stresu. Jelikož rodina nemá dostatečnou podpůrnou síť, která umožňuje kompenzovat v jejím fungování dočasné slabosti, stává se tak v krizích zranitelnější. Lepší variantou je proto otevřenost rodinného systému. Rodiny s otevřeným rodinným systémem jsou adaptabilnější, schopné měnit nefunkční vzorce a přijímat nové zkušenosti (Sobotková, 2012).

V každém rodinném systému existují tři subsystémy, a to manželský (partnerský) subsystém, subsystém rodič-dítě a sourozenecký subsystém (Sobotková, 2012).

Manželský subsystém hraje významnou roli ve všech životních fázích rodiny. Velmi důležitou vlastností rodiny je dobře fungující vztah mezi mužem a ženou, tedy způsob, jak se manželé společně rozhodují, jak zvládají hádky a krize, jak plánují budoucnost a jak si navzájem pomáhají uspokojovat své potřeby (i sexuální). To vše je důležitým procesem mezi partnery a má vliv i na vývoj jejich dětí (Sobotková, 2012).

Druhý subsystém je vztah mezi rodičem a dítětem. Vzniká otěhotněním ženy a rozšiřuje tak manželský systém. Narození dítěte je spojeno nejen s velkou radostí, ale může s ním vznikat i náchylnost k nově vznikajícím krizím (Sobotková, 2012).

V posledním sourozeneckém subsystému se dítě učí vzájemné podpoře, spolupráci i soutěžení. Učí se vyjednávat a vytvářet kompromisy. Toto učení má vliv na uplatňování i v jiných sociálních situacích s jinými dětmi (Sobotková, 2012).

Všechny tři subsystémy spolu navzájem souvisí a mohou se propojovat (např. otec-starší dítě, matka-mladší dítě). Dlouhé přetrvávání a jejich nadměrně pevné hranice obvykle signalizují rodinný problém (Sobotková, 2012).

1.2.1 Správné fungování rodiny

Podporou rodiny označujeme programy zabývající se rodinou, jejichž cílem je pomoci členům navzájem naplňovat svoje potřeby a jednat s ohledem na zájem rodiny i mimo její prostředí (Matoušek et al., 2014).

Soustřeďuje se nejen na fungování rodiny, ale také na silné vazby rodiny a na různé organizace. Rodina není odkázána pouze na profesionální zdroje (psycholog, psychiatr, pediatr, sociální pracovník, pedagog aj.). Podpora rodiny totiž může vzejít i z okruhu blízkých, sousedů či dobrovolníků (Matoušek et al., 2014).

Studie ukazují, že každá rodina má sílu a možnosti, které mohou rozvíjet (např. síť sociální podpory, vhodnější komunikaci v rodině, názor na svou situaci aj.). Tyto možnosti mohou zůstat nevyužité do doby, než se rodina obrátí na odborníky. Cílem odborníků je co nejdříve identifikovat problém a dále pomoci rozvíjet existující síly v rodině tak, aby rodina vycházela ze svých dispozic, které má. Díky užívání konkrétních sil se rodina stává silnější, odolnější a lépe zvládá konkrétní problémy (Sobotková, 2012).

Důležitým prvkem v rodině je komunikace, která udržuje vztah a její kvalitu (Matoušek et al., 2014).

V době řešení rodinných problémů jde proto především o komunikaci, která je důležitá při vytváření rodinné atmosféry. V rodině by si měli být muž s ženou rovni. Nesmí se podceňovat schopnost žen jednat aktivně a konstruktivně ve prospěch rodiny. V těžkých situacích, které nejsou jasné či pochopitelné, pomáhá spiritualita, která může rodině umožnit najít smysl a význam v těžkých situacích. Je zřejmé, že by rodina měla být flexibilní. Určitá míra flexibility jí může pomoci udržet stabilitu a zotavit se

z nepříjemných následků krize. Jelikož součástí rodinné krize bývá často nejistota, je pro její zvládnutí nutná pravdivost v přísunu informací (Sobotková, 2012).

K vypořádání se se stresem v rodině je velmi klíčový způsob trávení společného času. Vhodné je, aby se rodina vymanila z každodenní činnosti a začala podnikat různé výlety, procházky, kulturní, sportovní a jiné akce. Sociální opora, zdraví a pohoda v rodině jsou základními a obecnými faktory podporujícími odolnost rodinného systému (Sobotková, 2012).

Zdravé rodinné fungování je způsob, jakým rodina plní své funkce. Autorka Pattersonová vypočítává funkce rodinného fungování. První funkcí je začlenění jedince do rodinné struktury (poskytuje pocit sounáležitosti v rodině), dalším vymezením je ekonomická podpora (zajišťování základních potřeb rodiny), dále péče, výchova, socializace (umožňuje bio-psycho-socio-spirituální vývoj u dětí i dospělých) a poslední funkcí je ochrana zranitelných členů, mezi něž patří většinou mladší, nemocní, handicapovaní a staří lidé (Sobotková, 2012).

Funkční rodina se snaží naplňovat všem členům hlavní životní potřeby (např. zajištění bezpečí, dostupnost jídla, ošacení, bydlení, ochranu života, zdraví a emoční vztahovou podporu). Rodič by měl také dítě podporovat ve studiu a myslet na jeho budoucnost (Matoušek et al., 2014).

S funkčností rodiny souvisí tři základní a nosné principy: soudržnost, adaptabilita a komunikace. Soudržnost souvisí s rodinnou intimitou, blízkostí a sounáležitostí. Je kladen důraz na přiměřenou samostatnost a nezávislost členů rodiny. Adaptabilita se pojí s přizpůsobováním se proměnlivým požadavkům a nárokům života. Pokud to vyžaduje situace, je dobré, když adaptabilní rodina dokáže změnit svoje fungování a životní styl. Třetím principem je rodinná komunikace, která je důležitým procesem při vytváření celkové rodinné atmosféry, plánování změn a řešení problémů. Nejasná komunikace v rodině může narušit rodinné fungování a vystavit ji tak negativním vlivům a stresorům. Na druhé straně přímá a otevřená komunikace působí v rodině jako ochranný faktor (Sobotková, 2012).

Pokud se budeme zabývat péčí o rodinné zdraví, musíme si uvědomit, že je dáno hlavně tím, jaké má rodina společenské a ekonomické postavení. Rodiny, které žijí na pokraji chudoby v okrajových částech společnosti, těžko zaručí dětem i dospělým potřebné podmínky pro udržování zdraví. V některých případech dokonce ani nevyužívají běžně dostupné zdravotnické služby (Matoušek et al., 2014).

Pro zdraví dětí má velký význam zdravotní stav matky ještě před jeho narozením. Hlavními typy rizik, které ovlivňují vývoj dítěte, mohou být nejen alkohol, kouření a další jiné drogy, ale i nedostatečná nebo špatná výživa matky, nedostatečná hygiena, nevhodné podmínky pro bydlení, částečná či úplná absence zdravotnické péče (Matoušek et al., 2014).

Při posuzování zajištění minimálního standardu hraje významnou roli hledisko práva na život. Místní socioekonomické podmínky, ve kterých lidé žijí, vytvářejí rizikové předpoklady pro ohrožení jejich života (Boučková, 2008).

Holčík dodává, že „zdravý život není nákladný“. Pokud rodina vynechá, či omezí kouření, pití alkoholu a nadměrného příjmu potravy, ušetří tím tak peníze, které může využít na koupi zeleniny, ovoce a celkově zdravé stravy. Důležité je také si uvědomit, že na to, aby se člověk udržoval ve formě, nepotřebuje drahé fitness. Stačí chodit na pravidelné procházky a vhodně cvičit (Matoušek et al., 2014).

Kvalita života zahrnuje naše osobní zdraví, kariérní úspěch, spokojenou rodinu, okruh našich přátel, čisté a kvalitní životní prostředí, bezpečí a společenské podmínky (zdravou občanskou společnost, demokracii, fungující stát a spravedlivé zákony) (Liška, 2015).

1.3.1 Rodinný stres

Ve vztahu mezi lidmi dříve nebo později dochází k nejrůznějším konfliktům (zájmů, potřeb, hodnot atd.), které následně vyústí v nedorozumění, závist, frustraci, pocity nespravedlnosti apod. (Trélaün, 2005).

Stres v rodině je kvalifikován jako nespécifický požadavek na adaptační chování rodiny. Úroveň stresu je určována na základě vnímání a hodnocení rodinou, zdrojů možností zvládat stres a na základě psychické a fyzické kondice členů rodiny v období,

kdy se stres v rodině objeví. Záleží také na tom, v jaké pohodě a harmonii se rodina nachází. Rodinný distres je definován jako negativní stav, kdy rodina pociťuje disharmonii a nerovnováhu, která je nepříjemná, dezorganizující a ohrožující. Naopak rodinný eustres je vnímán jako pozitivní stav, kdy je nerovnováha v rodině přijímána jako výzva, kterou je potřeba přijmout a řešit (Sobotková, 2012).

Mnohobproblémová rodina se potýká s řadou obtíží v různých oblastech svého života (bydlení, strava, příjmy, péče o děti). Mohou se zde vyskytovat lidé závislí na návykových látkách, lidé, kteří se chovají násilně k členům rodiny, lidé dopouštějící se kriminality, rodiče zanedbávající potřeby dětí apod. (Matoušek et al., 2014).

Tyto rodiny často potřebují podporu a pomoc ve výchově dětí. Dnes jsou děti již od dětství vychovávány v kolektivních zařízeních. Je tedy nutná spolupráce rodiny, pedagogů a dalších odborníků (Matoušek et al., 2014).

1.3.2 Krize rodiny

Krize je definována jako důsledek střetu s překážkou, již nejsme schopni vlastními silami, vyrovnávacími strategiemi, za pomoci blízkých, v přijatelném čase či navyklym způsobem zvládnout (Vrtišková, 2009).

Příčiny krize mohou vznikat např. ztrátou objektu (rozchod, úmrtí osoby), volbou (dilema mezi dvěma rozhodnutími), změnou v životě apod. Za jeden z největších problémů je považován stav osamělosti. Osamělý člověk nemá své problémy, které prožívá, s kým sdílet. Nemá kolem sebe nikoho, na koho by se mohl obrátit, kdo by ho dokázal podpořit a povzbudit (Vrtišková, 2009).

Rozpad rodiny snižuje její pocit pohody, zdraví a blahobytu. Nedostatek těchto tří věcí zatěžuje vztahy a udržuje tak začarovaný kruh selhání (Vrtišková, 2009).

Za jeden z důsledků rozvodu v rodinách lze považovat zhoršení psychického stavu jejích členů, což se projevuje zejména ve snížené míře pocitu štěstí a zvýšené míře psychické zátěže (deprese, psychologické obtíže). Tito lidé mívají více zdravotních problémů, vyskytuje se u nich zvýšené riziko úmrtí a také k závislosti na alkoholu a drogách. Často rovněž trpí snížením životního standardu a vyšším ekonomickým

zatížením oproti provdaným či ženatým osobám (nejvíce tím trpí rozvedené ženy) (Vrtišková, 2009).

Schopnost zvládat krizi vždy záleží na vytvořené sociální síti, kterou má člověk kolem sebe. Pokud osoba nenachází ve svém prostředí pomocné mechanismy, musí se obrátit na sociálního pracovníka, který situaci řeší (Gulová, 2011).

1.3.3 Podpora osoby ohrožené domácím násilím

Mezi osobami ohroženými domácím násilím dominují ženy. Největší počet ohrožených osob se nachází ve věkových kategoriích do 20 let a dále od 31 do 40 let (Hasoňová, 2011).

Oběti domácího násilí často hledají vinu ve svém vlastním chování a mají tendenci omlouvat chování agresora. Takové osoby jsou většinou traumatizované a jejich chování a myšlení v důsledku traumatu může být pozmeněné. Vyžaduje se tedy zvláštní komunikační přístup. Komplikace může nastat tehdy, má-li pracovník pocit bezmoci vůči oběti domácího násilí, která nechce udělat vše pro svou ochranu (odejít od násilného partnera, vypovídat na policii). Dochází zde k příliš velké intervenci ze strany pracovníka, čímž může ztratit důvěru oběti. Je tedy nutné zaměřovat se na podporu oběti a všechny kroky činit jen na základě jejího souhlasu (Matoušek et al., 2014).

Nejčastějším důvodem k opuštění agresora bývá pro ženu strach o život svůj i svých dětí. V případě, že se žena opravdu rozhodne opustit domácnost nebo zavolat policii, by bylo dobré, aby měla formou krizového plánu připravené další kroky k řešení dané situace. Krizový plán může oběť s pomáhajícím pracovníkem vytvořit předem. Ženě je poskytován komplexní model psychosociální pomoci, který jí zaručuje pomoc a podporu ve všech potřebných oblastech (sociální, právní i psychologické). Pomoc je nabízena nejen v době, kdy se oběť od agresora odpoutává, ale i poté, kdy se vyrovnává s psychickými důsledky prožitého domácího násilí (Matoušek et al., 2014).

Pokud jeden z rodičů nastupuje do výkonu trestu, mohou se členové rodiny ocitnout v nejistotě z toho, co bude následovat, jaké změny je čekají, či na koho by se v případě potřeby mohli obrátit. V tomto stavu je nutné zajistit péči o děti a případně jim vysvětlit nepřítomnost jednoho z rodičů (Matoušek et al., 2014).

1.4.1 Ženy bez domova

Nízkopříjmové rodiny jsou v celé České republice ohrožené bezdomovectvím a to zejména tehdy, pokud nejsou schopny získat nebo udržet stávající bydlení. Mnoho rodin tak žije v nevyhovujících podmínkách, jakými jsou azylové domy, ubytovny či přeplněné byty. Rodiny bez domova mají velký problém si samy nalézt své bydlení a to i přesto, že mají nárok na finanční podporu od státu, která náklady na bydlení pokryje. Velké množství rodin je hluboce zadluženo, což jim brání získat nejen soukromé, ale i městské byty (Smětáková, 2016).

Jako i v jiných zemích vznikají českým rodinám s nízkými příjmy další problémy, jako jsou např. nesplacené dluhy, závislostní chování či kriminální činnost. Velký počet rodin bez domova zaujímají České republice rodiny romského původu, jež se dále často setkávají s dalšími typy diskriminace (Smětáková, 2016).

Ženy, které se ocitnou bez domova, jsou většinou osobami bez domova skrytými, protože je na veřejných místech zahlédneme jen zřídka. Ženy bez domova jsou totiž odsuzovány společností více než muži. Více se stydí za svoje stigma a snaží se ho utajovat. Většinou však mají okolo sebe bohatou sociální síť, na kterou se v krizi mohou obrátit a která je schopna jim pomoci. Muži bez domova bývají v takové situaci ostýchavější požádat přátele či rodinu o pomoc (Průdková a Novotný, 2008).

V ekonomicky vyspělých zemích narůstá počet lidí, kteří nejsou schopni zvládat vlastní silou tempo ekonomického růstu, čímž dochází ke zvyšování počtu osob, které jsou dlouhodobě vyloučeny z trhu práce a nachází se tak pod hranicí chudoby (Keller, 2011).

Bezdomovectví je krajní podobou sociální exkluze, která zahrnuje mnoho problémů a má podstatný vliv na nebezpečí odstranění sociální soudržnosti a možnosti součinné existence ve společnosti (Prudký, 2015).

Intimní domácí násilí má negativní dopad u žen v rámci emocionální, fyzické a sociální pohody. Tento negativní dopad byl identifikován jako jeden z nejčastějších důsledků vzniku bezdomovectví u žen (Meyer, 2016).

1.4.2 Azylové domy

V České republice jsou poměrně dostupným způsobem pro ubytování rodin azylové domy pro matky s dětmi, které jsou u nás zřizovány církví, nestátními subjekty a městskými úřady. Otec dítěte se stává pouze návštěvníkem a nesmí zde přespávat. Ubytování se většinou poskytuje matkám jen do doby, kdy její nejmladší dítě dovrší věku tří let (Matoušek et al., 2014).

Azylové domy poskytují celek služeb, jejichž cílem je pomoci lidem samostatně řešit obtížnou sociální situaci a stát se nezávislými na systému sociální pomoci. Tato pomoc je určena osobám, které se v důsledku ztráty bydlení ocitly v nepříznivé situaci, jež nejsou schopny samy vyřešit (Kozlová, 2005).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách uvádí azylové domy poskytující výhradně pobytové služby na přechodnou dobu osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Dále Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, popisuje azylové domy jako zařízení poskytující stravu nebo pomoc při jejím zajištění a ubytování zpravidla nepřevyšující 1 rok. Ubytovaným osobám je zde umožněno provedení celkové hygieny těla, praní a žehlení osobního prádla i výměny ložního prádla. Rovněž je zde zajištěna pomoc při vyřizování osobních záležitostí, které vyplývají z individuálního plánu, a také pomoc s obnovou a upevněním kontaktu s rodinou a podpora při aktivitách pomáhajících sociálnímu začleňování těchto osob.

Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, uvádí, že maximální výše úhrady za poskytování sociálních služeb činí buď 170 Kč denně za celodenní stravu v rozsahu minimálně tří hlavních jídel, nebo 75 Kč za oběd. Výše částky za poskytnutí ubytování činí denně 130 Kč. V případě rodiny s nezletilými dětmi činí 100 Kč denně za dospělé osobu a 70 Kč denně za dítě.

Azylové domy pro matky s dětmi jsou specifické svým umístěním (blízko obchodu, školy) a uspořádáním, vybaveností pokojů a nároků na personál. Jsou určeny ženám, které se ocitly v krizové situaci, již nejsou schopny řešit samy (Průdková a Novotný, 2008).

Klientkám je poskytnut samostatný pokoj, ve kterém bydlí společně se svými dětmi. V azylovém domě je k dispozici kuchyňka, společenská místnost, místnost, ve které si hrají děti, koupelna, prádelna apod. (Průdková a Novotný, 2008).

1.4.3 Rozdělení žen z azylového domu a rodin s jedním rodičem

Přicházející ženy s dětmi do azylového domu lze rozdělit do několika skupin.

První skupinou jsou ženy, které do azylového domu přicházejí z důvodu domácího násilí. Je pro ně velmi důležité vybudovat si důvěru k ostatním lidem, sebeúctu a získat si nové přátele (Šmrhová, 2013).

Druhou skupinou jsou matky, které procházejí rozchodem a ocitají se v rozvodovém řízení. Je pro ně obtížné vybudovat dětem láskyplné a harmonické domácí prostředí, protože mohou trpět depresemi, což může mít zásadní vliv na vývoj dítěte (zhoršený prospěch ve škole, konflikty s vrstevníky, vzdor vůči autoritám aj.) (Šmrhová, 2013).

Třetí skupinu tvoří matky s nízkým sociokulturním statusem, které často střídají podnájemy a do azylového domu přicházejí proto, že nejsou schopny nájemné platit. Většinou nemají stálého partnera a nemohou se ani obrátit na svoji nejbližší rodinu (Šmrhová, 2013).

Rodiny s jedním rodičem, v tomto případě matkou, můžeme rozdělit do tří skupin:

1. Osamělé matky, které přišly o manžela. Staly se vdovami, které se samy musí starat o své děti. Postoj společnosti je vůči nim shovívavý, tolerantní a litující, neboť si tyto ženy své postavení nezavinily.
2. Matky, které se staly osamělými kvůli rozvodu manželství nebo rozchodem partnerů nesezdaných. Postoje vůči této skupině jsou dvojstranné. Na straně jedné společnost tyto rodiny obviňuje a moralizuje. Viní ženy z toho, že se jim nepodařilo manželství udržet alespoň kvůli dětem. Na straně druhé názory lidí tvrdí, že je pro děti lepší žít v neúplné rodině a být v relativním klidu, než truchlit v neuspokojivém a v konfliktním manželství.

3. Do poslední skupiny patří matky, které chtějí být záměrně svobodné. Otěhotněly s mužem, s nímž nikdy nepočítaly pro trvalý vztah. Do této skupiny můžeme zařadit i matky, které nejsou vdané a dítě mají adoptované (Sobotková, 2012).

1.5.1 Rodiny s jedním rodičem

Co se týče rodin s jedním rodičem, většinou (cca 90%) je tento rodič představován matkou s dítětem nebo dětmi, zbytek (cca 10 %) otcem s dítětem nebo dětmi. V dnešní době se stávají rodiny s jedním rodičem stále častějším trendem. Je to způsobeno nejen čtenější rozvodovostí, ale také nárůstem počtu žen, které mají děti mimo manželství, tedy za svobodna (Sobotková, 2012).

Neúplné rodiny vznikají těhotenstvím svobodné ženy, úmrtím jednoho z manželů či rozvodem, což je nejčastější případ (Langmeier a Krejčířová, 2006).

Neúplná rodina je tvořena domácností, ve které žije dítě či děti a jen jeden rodič. Velmi často v těchto neúplných domácnostech stojí v čele rozvedená žena. Poslední dobou však přibývá domácností se svobodnými matkami. Tyto neúplné rodiny často žijí s další rodinou v jedné domácnosti. Jedná se převážně o dům matčiných rodičů (Možný, 2008).

V rámci trvalého partnerství (manželství) se lidé vážou k určitým sociálním skupinám a stávají se součástí jejich identity. Jedincům, kteří jsou sami, chybí určitá složka totožnosti, zároveň si však zachovávají větší osobní i sociální autonomii. Takový styl života vede k osamělosti a leckdy až izolaci (Bechyňová a Konvičková, 2008).

Již dříve byly tyto svobodné matky stigmatizovány. Byly negativně hodnoceny po morální stránce a jejich děti byly litovány, což mělo za následek znevýhodňující postavení matek ve společnosti. Dnes se určité sociální stigma svobodných matek zmenšuje. Mění se také složení svobodných matek podle věku. Dříve se těhotenství za svobodna týkalo spíše mladých žen, často nezletilých dívek, které byly těhotenstvím zaskočeny, s možností otěhotnět nepočítaly, podcenily jej. Dnes jsou mezi svobodnými matkami stále častěji zralejší ženy, většinou kolem 35 let, v období střední dospělosti. Tyto ženy bývají dobře zajištěné a mívají vybudovanou úspěšnou kariéru. Vzhledem

k tomu, že nepotkaly vhodného partnera, se snaží přivést dítě na svět, dokud to jde (Sobotková, 2012).

Vždy záleží na tom, jak lidé vysvětlují jejich volbu. Míra subjektivní uspokojivosti takového životního stylu vždy záleží na tom, zda si jej člověk sám zvolil, protože mu takový život vyhovuje, nebo zda k němu byl nějakým způsobem donucen (Vágnerová, 2007).

1.5.2 Možnosti svobodné matky

V dnešní společnosti jsou nároky na individuální štěstí vysoké. Náročné je i vybudování a udržení dlouhodobého vztahu. Svobodné matky, které se rozhodly pro život bez svazku, mohou být ovlivněny mnoha faktory. V některých případech je pro svobodnou ženu narození dítěte určitou jistotou nového a nadějného blízkého vztahu (Sobotková, 2012).

Podle Matouška svobodné matky prodělávají více komplikací během těhotenství než matky vdané a dle názoru brněnské poradny jsou děti svobodných matek častěji nemocné a hospitalizované než děti, které žijí v úplných rodinách. Bylo rovněž prokázáno, že děti svobodných matek mají horší školní prospěch, i když inteligenci se neliší od dětí žijících v úplných rodinách. I finanční a bytová situace svobodných matek je rovněž horší než žen vdaných (Matoušek, 2003).

Zároveň se mnoho matek, které nežijí s partnerem, cítí velmi osaměle při rozhodování a zajišťování každodenních potřeb, při určování hodnot a také při zajišťování potřebných věcí pro život dítěte (Trélaün, 2005).

Matky, které zůstávají samy s dětmi a nestaly se záměrně svobodnými, se mohou setkávat s řadou problémů a zvýšením stresu nejen v praktické oblasti, jako jsou finance, zaměstnání, vedení domácnosti aj., ale také v osobních záležitostech, jako jsou emoční distres, změny v sebepojetí či ohrožení osobní identity. Dalším možným zdrojem stresu mohou být vztahy. Problémovou oblastí bývá většinou interakce s dětmi, stále trvající konfliktní vztah s bývalým manželem či nejistota v novém začínajícím vztahu s jiným mužem. Ženy v tomto procesu často pociťují ztrátu energie, deprese, pocity beznaděje

apod. Na matce leží to, co bylo dříve záležitostí obou rodičů. Jsou podrážděné a přetížené, což se většinou projeví zhoršením vztahu s dětmi (Sobotková, 2012).

Je zřejmé, že muži nikdy nebudou zažívat těhotenství, porod, kojení. Také však nejsou ve většině případů vybaveni stejnou mírou empatie, skrze niž matka rozumí dítěti (Možný, 2008).

Žena v tomto smyslu vykonává práci, která se nikdy nebude objevovat ve statistikách zaměstnanosti a která bude vždy nezastupitelná. Žena daruje život, vychovává děti a vytváří rodinu – základ národa (Spieker, 2014).

Ženu těhotenství velice poznamená, dokonce ji vede k novému postoji k ostatním lidem a věcem (Spieker, 2014).

1.5.3 Rizika rozvodu

Rizika nastávají v případě, kdy žena ztrácí své známé prostředí (přestěhuje se) a také podpůrné sítě (ztratí kontakt s rodiči a kamarádkami). Rodina a okolí fungují účinně proti stresu, a proto je důležité poskytnout podporu a odbornou pomoc osamělým matkám bezprostředně po rozvodu, aby u nich nedocházelo ke vzniku pocitů bezmoci a beznaděje (Sobotková, 2012).

Rozvod je velmi závažnou situací pro všechny, kterých se nějakým způsobem týká, a to jak manželů, kteří se rozvádí, tak samotných dětí. Pro děti rozvod rodičů znamená náhlou ztrátu jednoho z nich a vyrovnávání se s mnohými změnami v dosavadním životě (Langmeier a Krejčířová, 2006).

Děti po rozvodu rodičů stále chtějí a potřebují pokračující a pokud možno stabilní vztah s dospělými, které vnímají jako své rodiče. Proto musí rozvod proběhnout co možná nejšetrněji, aby nenarušil vztah rodič-dítě, i když četnost kontaktů s jedním z rodičů bude pochopitelně menší (Sobotková, 2012).

U dětí, které vyrůstají v rozvedené rodině, hrozí vyšší riziko, že budou vyrůstat v chudobě, nebudou schopny dokončit školu, budou mít v dospělosti problémy v dlouhodobých vztazích a v manželství. Je větší pravděpodobnost, že u nich bude v dospělosti docházet k rozvodům a tím budou v jejich životě vznikat častěji psychická

onemocnění, bude se u nich objevovat větší náklonnost k sebevraždě a delikvenci (Spieker, 2014).

V dnešním reálném životě není vždy naplňován ideál rodiny se dvěma rodiči, ale přesto má svůj stálý význam. Děti potřebují, aby rodiče měli mezi sebou kvalitní vztah. Je to dáno tím, že podle vztahu rodičů se děti učí vytvářet své budoucí vztahy. Pokud ovšem k rozvodu přeci jen dojde, neznamená to hned trvalé postižení ve vývoji dítěte (Sobotková, 2012).

1.6.1 Životní situace v rodině

Životní situací se označují životními úkoly, které se staví před rodinu a vymezují běh jejího života. V některých rodinách se objevuje jeden nebo více členů, kteří se nedokáží vyrovnat s psychickými, ekonomickými či dalšími důsledky běžných situací. Zpravidla se stává těžko zvládanou zátěží rodiny a jen málo rodin je dokáže zvládnout bez pomoci ostatních. V tomto případě se jedná např. o dítě, které se narodí s postižením, závažné onemocnění členů rodiny, náhlý útěk dítěte z domova, rozvod rodičů, ztrátu zaměstnání (Šrajer a Musil, 2008).

Bartlettová uvádí čtyři typy faktorů, které mohou ovlivňovat člověka při zvládnání životních situací, a to vlastnosti osoby, očekávání, které od něj mají subjekty v jeho sociálním prostředí, míra podpory od subjektů a interakce mezi očekáváním subjektů v sociálním prostředí klienta a schopností klienta (Šrajer a Musil, 2008).

To, jak rodina zvládá životní úkoly, ovlivňuje schopnosti jednotlivých členů (zdravotní stav, příjmy, životní orientace, známosti) a dále charakteristiky rodiny jako malé skupiny (zažité postupy v rozhodování) (Šrajer a Musil, 2008).

1.6.2 Rodina a pracovní trh

Časté změny na pracovním trhu kladou stále vyšší požadavky jak na pracovní výkon zaměstnance, tak na jeho schopnosti přizpůsobit se změnám ve vykonávaných činnostech. S těmito novými nároky a změnami narůstá nejen nejistota pracovníka o jeho konkrétní pracovní pozici, ale i jeho individuální pracovní úsilí si toto místo nadále udržet. Ti, kteří nedokážou udržet krok, se mohou většinou angažovat jen v „horších“

pracovních místech či místech dočasných. Častěji se rovněž stávají nezaměstnanými (Sirovátka et al., 2008).

Zvládání změn je v současné době nejen záležitostí samotné rodiny, ale i předmětem zásahu veřejných politik. Cíle těchto veřejných politik jsou sice různé, ale přesto lze formulovat jeden základní. Umožnit rodinám, aby mohly dosahovat svých životních plánů ve veřejném i soukromém životě (Sirovátka et al., 2008).

Pokud oba rodiče chtějí pracovat, musí nějak zajistit péči o děti. Do výchovy dítěte mohou v dnešní době zapojit řadu institucí. Další možnost v uspokojení požadavků rodiny spočívá ve zkrácení pracovního úvazku alespoň jednoho z partnerů. Větší míra odpovědnosti v péči o domácnost a o děti častěji náleží právě ženám (Sirovátka et al., 2008).

Vzniklá nezaměstnanost je nejen pro matku velice tíživým momentem. Případná chudoba se promítá i do životních podmínek dětí. Nezaměstnané a osamělé matky na trhu práce zaujímají specifickou skupinu. Ve většině případů končí na úřadech práce, jelikož zaměstnavatelé často nechtějí zaměstnávat právě matky, které jsou na výchovu svých dětí samy. Dalšími faktory, které přispívají k dlouhodobé nezaměstnanosti osamělých matek, jsou jejich nedostačující nebo žádná praxe a nízké vzdělání (základní) (Matoušek et al., 2005).

Podle výzkumů by muži považovali za ideální vždy nižší pracovní aktivitu žen než ony samy. Velmi zřetelná je preference plných úvazků žen buď v době po uzavření sňatku (v období před narozením dětí), nebo pak v období po odchodu dětí z domova. V období do třetího roku věku dítěte jsou plné pracovní úvazky matek vyzdvihovány zcela minimálně (Sirovátka et al., 2008).

Zmíněné ideální pracovní preference odráží očekávanou a i uznanou zátěž žen rodinnými povinnostmi, které mají vliv na pracovní kariéru v jejich životě (Sirovátka et al., 2008).

1.6.3 Hodnoty v rodině

Identita žen je tvořena uvnitř ženského vztahového kontextu. Vztahy mezi ženami tvoří základ ženské empatické orientace, dívka se tak podobá své matce a často vede život v jejích šlépějích. Objevují se však i části osobnosti matky, které jsou na nižší sociální úrovni. Dívka se musí snažit získat či vytvořit sama to, co její matce bylo odepřeno, co nikdy neměla (vlastní život, vnitřní hlas) (Gjuričová a Kubička, 2009).

Studium žebříčku hodnot je velmi obtížné, protože hodnotové orientace jsou nesnadno přístupné přímému pozorování (Matoušek, 2003).

Důraz je kladen na harmonické fungování celé rodiny, která by měla umět respektovat individuální rodinné zvláštnosti (Matoušek, 2003).

Každá rodina má svoje hodnoty. Reiss v souvislosti s tím uvádí, že každý rodinný soubor norem má výrazný rodinný kodex, jenž slouží jako sklad zkušeností dané rodiny a vodítko při utváření běžného chování rodiny. Určuje to, jak a kdy se co má dělat (Matoušek, 2003).

Každý člověk má jinou váhu hodnot (význam, sílu, důležitost). Řadí si hodnoty do určité hierarchie označované jako hodnotová orientace (žebříček hodnot) a chová se v souladu s ní (Duffková et al., 2008).

Hodnotové výzkumy dnešní mladší generace ukazují spíše tradiční hodnoty při utváření párů. Největší životní hodnotou jak pro muže, tak pro ženu je to, aby jejich životní partner měl dobrý vztah k dětem. Dále následuje „smysl pro rodinný život“, „zodpovědnost a poctivost“, „dobré vychování“ a jako poslední „tolerantnost“. Hodnoty, které jsou specifické individualizací, jsou přisuzovány podle pohlaví. Ženy očekávají od mužů nejčastěji rozhodnost, úspěšnost v kariéře, ctižádostivost a dobré finanční i hmotné zázemí. Muži očekávají od žen častěji hezký vzhled (Možný, 2008).

V České republice ženy z nižšího sociokulturního postavení mají potíže najít stabilního partnera. Nejvyšší podíl svobodných matek nacházíme spíše v ekonomicky slabších příhraničních regionech s vysokým podílem nízkých kvalifikovaných míst, vysokou mírou nezaměstnanosti, rasistických incidentů atd. Jistý vliv má i zvyšující se porodnost nesezdaných žen s nižším vzděláním. Významnou roli zde často hrají výhodnější sociální dávky (Možný, 2008).

Na plodnost žen má bohužel vliv i stupeň dosaženého vzdělání. Většinou platí, že čím vzdělanější žena, tím méně dětí má. Lidé s nižším vzděláním (základní vzdělání, vyučení) uzavírají manželství dříve. Vzápětí pak většinou mají děti a mívají jich více než lidé s vyšším vzděláním (Vágnerová, 2007).

Rovněž doba, kdy prvorodičky zakládaly svou rodinu, se prodlužuje. Sociální postavení matek ovlivňuje i četnost výskytu nemanželských dětí. Vlivem poklesu porodnosti u žen mladších dvaceti let je celkový počet nemanželských dětí menší než u žen nad třicet let (Možný, 2008).

V poslední době nabývá významu racionální přístup k rodičovství, který vychází z jeho plánování. Jak už víme, mladí lidé odkládají jak uzavření manželství, tak samotné narození prvního dítěte. Chtějí aktivně ovlivňovat svůj život. Mění se i jejich hodnotová hierarchie a zároveň se vyvíjí jejich míra zodpovědnosti (Vágnerová, 2007).

1.6.4 Životní podmínky/styl lidí

Životní styl zahrnuje hodnotovou orientaci člověka prostřednictvím způsobu využívání materiálních a sociálních životních podmínek a jeho chování. Každý člověk si vlivem životních podmínek vytváří svůj individuální systém hodnot (Pávková et al., 2002).

Životní podmínky vytváří hranice, ve kterých se člověk nějakým způsobem pohybuje. Dávají mu možnosti a omezení pro činnosti a způsoby chování. Je nutné si uvědomit, že každý člověk nežije zrovna tak, jak by si přál. Jeho život je regulován sociálními normami, morálkou, hodnotami, potřebami, kulturou dané společnosti, výší příjmů a majetkem (Duffková et al., 2008).

Životní styl je ovlivňován vnějším a vnitřním faktorem. Za vnější faktor považujeme životní podmínky, které nás obklopují. Vnitřní faktor je představován osobou jako nejkonkrétnějším subjektem životního způsobu, jeho potřebami, hodnotami, dovednostmi, zkušenostmi, schopnostmi apod. Pokud chceme zkoumat životní styl, musíme znát hodnoty a hodnotovou orientaci daného člověka (Duffková et al., 2008).

Důležitým faktorem je zde tzv. zdravý životní styl, který zahrnuje nejen výživu a pohyb, ale i duševní zdraví (relaxace) a sociální život člověka (přátelství, rodinné a partnerské vztahy) (Duffková et al., 2008).

Způsob, jakým trávíme volný čas, nám přináší zvláštní prospěch (uspokojení, potěšení, pocit štěstí, radost ze svobody apod.). Je základním lidským právem. Poskytuje možnost pro sebevyjádření a seberealizaci v nejrůznějších činnostech. Významně podporuje celkové zdraví a pohodu a tím přispívá k důstojnému a kvalitnímu způsobu života (Pávková et al., 2002).

Rozdíly v životním způsobu lidí mohou být závislé na oblasti vzdělání (životní způsob osob se vzděláním základním, středoškolským, vysokoškolským), typu bydliště (život ve městě, na venkově), věku a fázi životního cyklu (životní způsob dítěte, dospělého, seniora) a také pohlaví (životní způsob muže, ženy), dále na oblasti zdravotní, rodinného stavu, profesní a sociální struktury (Duffková et al., 2008).

O životním stylu jedince nerozhoduje jen jeho materiální životní úroveň, ale také kulturní vkus aj. Tento cit není vrozený. Jedná se o vlastnost získanou z kulturního prostředí, okruhu rodiny a přátel. Vliv na životní styl jedince má i stupeň dosaženého vzdělání (Brožová, 2014).

V lidské společnosti nelze volný čas oddělovat od jiných životních cílů. Pro dosažení tělesné, psychické a sociální pohody je nezbytné, aby si lidé dokázali stanovit své životní cíle a snažili se jich dosáhnout. Prostřednictvím nich pak uspokojují své potřeby a vytvářejí pozitivní vztahy s okolím (Hájek et al., 2011).

1.6.5 Životní cíle

Stanovit si cíle je pro úspěšný život každého z nás nesmírně důležité (Ederová, 2015).

Životní cíle jsou specifické motivační ideály, ke kterým jedinec směřuje a jimiž se dále řídí. Dlouhodobější souvisí s pohodou člověka mnohem výrazněji než krátkodobé. Soulad se sebou samým je významný pro osobní pohodu (Šolcová, 2004).

Naše sny, vize a cíle jsou většinou daleko důležitější, než si myslíme. Psychologové se shodují na tom, že právě cíle, sny a vize jsou klíčem ke šťastnému a naplněnému životu. Aby se tomu tak i stalo, nestačí jenom snít (Jirásek, © 2015).

Pokud chceme něčeho v životě dosáhnout, musíme mít jasně vytyčený cíl. Každý člověk potřebuje vědět, proč zde žije, kam se chce dostat a jakým směrem se má vydat. Musíme si také uvědomit, jaké jsou naše hodnoty. Stanovený cíl a hodnoty spolu totiž úzce souvisí (Ederová, 2015).

Hodnoty považujeme za souhrn toho, čemu v životě sami věříme a co je pro nás důležité. Ty, které zastáváme, ovlivňují naše priority, chování a vztahy. Můžeme mezi ně řadit lásku k sobě i k druhým, ochotu odpouštět, poctivost, víru, sebeovládání, naději atd. (Ederová, 2015).

Během života se setkáváme i se ztrátou našich hodnot (smrt blízkého přítele, ztráta zaměstnání, které pro nás bylo velmi důležité a naplňovalo nás, či ztráta možnosti věnovat se své oblíbené zálibě atd.). Lidé, kteří nějakou ze svých hodnot považují za nenahraditelnou, jsou na ni velmi fixováni a z nějakého důvodu ji ztratí, se pak často dostávají do stavu beznaděje (Ederová, 2015).

Je důležité si uvědomit, že nemáme jen jedinou hodnotu ve svém životě. Musíme být schopni zapřemýšlet a najít ve svých zdrojích jinou např. pokud se člověk dostane do situace, ve které ztratí svého životního partnera, může převést svou lásku na děti apod.). Vždy existuje něco, co dá životu člověka další smysl (Ederová, 2015).

Aby se nám dařilo plnit své cíle, je nesmírně důležité, zvolit si co nejkonkrétnější. Zvolený cíl by měl být reálný a dosažitelný. Jedině díky tomu přináší našemu životu směr a smysl (Ederová, 2015).

Cíle nás v životě posouvají dále. Pokud chceme dosahovat životních úspěchů, musíme si nejdříve nějaké vytyčit. Jejich dosažení nám zvyšuje sebevědomí, které nás motivuje a posilňuje (Zapletal, © 2015).

Zásadní význam při dosahování dlouhodobých cílů (např. být bohatý) má to, že si musíme nejdříve stanovit cíle krátkodobé. Dosažení krátkodobých cílů nás posune k cílům dlouhodobým. Je třeba si uvědomit, že pokud si bude člověk stanovovat jen cíle dlouhodobé, bude brzy demotivovaný a své snažení vzdá (Zapletal, © 2015).

Téměř každý má nějakou naději k dosažení svých vysněných cílů. Často přemýšlíme o tom, kým bychom chtěli být, na jakém místě bychom chtěli žít, kdo by tam mohl být s námi, co bychom tam dělali, jak bychom se cítili. Naše sny se stále vyvíjí, mění a poskytují nám více nebo méně jasné cíle v životě (Reynolds, 2007).

2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA

2.1 Cíl práce

Cíl: Identifikovat životní cíle matek s dětmi v azylovém domě.

V rámci zvolení tohoto cíle pro svou bakalářskou práci jsem chtěla zjistit, jak matky, které jsou ubytované v azylovém domě, zvládají svoji životní situaci. Vzhledem k tomu, že aktuálně prožívaná životní situace žen ubytovaných v azylovém domě má významný vliv na přetváření jejich životních cílů a mění jejich představy o důležitosti věcí v životě, chtěla bych na základě rozhovoru s nimi identifikovat proměnné, které mají vliv na právě jejich životní cíle.

2.2 Výzkumná otázka

Na základě popsaného cíle byla stanovena následující výzkumná otázka.

Výzkumná otázka: Jaké jsou životní cíle matek s dětmi žijící v azylovém domě?

3 METODIKA

3.1 Metody a techniky sběru dat

Ve své bakalářské práci jsem si vzhledem k tématu zvolila kvalitativní výzkum. Hendl ve své knize odkázal na významného metodologa Creswella, který uvedl, že: *„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“* (Hendl, 2008, s. 48).

V praxi si kvalitativní výzkumník vybírá téma a na základě toho si zvolí základní výzkumné otázky. Práce výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva. Kvalitativní výzkumník vyhledává a kóduje jakékoliv informace, které přispívají k zodpovězení výzkumných otázek (Hendl, 2008).

Používají se spíše relativně nestandardizované metody získávání dat. Důležitým faktorem výzkumu je výzkumník sám. Mezi typy sbírání dat v tomto výzkumu řadíme přepisy terénních poznámek z pozorování a rozhovorů, fotografie, audio a videozáznamy, deníky aj. Tedy vše, co nám přibližuje všední život zkoumaných lidí (Hendl, 2008).

Sběr dat probíhá v dlouhém časovém intervalu, jelikož výzkumník pracuje přímo v terénu. Sběr i analýza dat probíhají současně. Výzkumník sbírá data, uskuteční jejich analýzu a na základě výsledků se rozhodne, která potřebuje. Ve snaze pochopit aktuální dění vytváří podrobný popis pozorovaných a zaznamenaných skutečností (Hendl, 2008).

K získání potřebných dat jsem využila metodu dotazování. Jako techniku jsem použila polostrukturovaný rozhovor.

3.2 Charakteristika cílového souboru

V azylovém domě pobývalo v průběhu mého výzkumu deset uživatelék. Vyzváno bylo sedm. Tři zbylé uživatelky by s největší pravděpodobností s rozhovorem nesouhlasily. Usoudila jsem tak na základě mého pozorování během své praxe v azylovém domě. Problém spočíval ve špatné komunikaci nebo odmítnutí účasti na individuálním plánování ze strany uživatelék.

Cílový soubor představují matky s dětmi, které jsou ubytovány v azylovém domě v Jihočeském kraji. Velikost cílového souboru tvoří sedm žen ve věku od 21 do 40 let, které byly vyzvány a odpovídaly na mnou položené otázky. Na základě získaných skutečností jsem si pročetla jejich individuální plány, ve kterých jsem si ověřila pravdivost jejich informací. Všechny rozhovory souhlasily až na jednu z informantek. Už při rozhovoru s ní jsem měla podezření, že nemluví pravdu. Na základě jejího spisu jsem si ověřila, že důležité informace o jejím životě zamlčela. Z toho důvodu jsem se rozhodla tuto informantku do svého výzkumu nezařadit.

V rámci provedeného výzkumu všechny oslovené s rozhovorem souhlasily. Rozhovory jsem prováděla většinou ve společenské místnosti nebo dle domluvy přímo na jejich pokojích.

Před začátkem dotazování jsem každé informantce sdělila, že o všech uvedených skutečnostech bude zachována mlčenlivost. Dále byly poučeny o využití výzkumu a o cíli bakalářské práce. Všechny vyzvané informantky podepsaly souhlas, který zajišťoval jejich anonymitu. Souhlasy byly poté okopírovány a uloženy do osobních karet (spisů).

3.3 Vlastní realizace výzkumu

Výzkum byl proveden v rámci praxe v azylovém domě pro matky s dětmi v Jihočeském kraji v rozmezí od 15. 2. 2016 do 26. 2. 2016.

Před samotným výzkumem jsem podala písemnou žádost adresovanou paní ředitelce azylového domu. Na základě jejího písemného souhlasu s výzkumem jsem

oslovila uživatelky ve společných prostorech azylového domu a poprosila je o provedení rozhovoru pro sběr dat k mé bakalářské práci.

V rámci rozhovoru jsem použila sedmnáct pevně daných otázek, prostřednictvím nichž jsem se každé z nich dotazovala podle potřeby a důležitosti pro sběr dat.

Při rozhovoru jsem vše zapsala do záznamového archu. Informantky byly velkorysé a mluvily co nejpomaleji, abych vše stíhala psát. Na základě doporučení sociálních pracovníků jsem diktafon nepoužila. Kvůli snadnějšímu zpracování dat jsem všechny rozhovory přepsala do počítače.

V rámci polostrukturovaného rozhovoru jsem se dotazovala předem sepsanými otázkami, jež se týkaly dosavadního života informantek, dětství, věku, rodinného stavu, počtu dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání s cílem zjistit jejich momentální životní situaci, ve které se nacházejí.

Po zodpovězení otázek jsem dále zjišťovala, zda si informantky myslí, že jsou schopny danou situaci zvládat samy, nebo potřebují pomoc jiné osoby či více osob. Zda se snaží samy, či s pomocí najít např. novou práci, bydlení a jestli zvládají platit všechny poplatky apod. V tomto bloku otázek jsem chtěla zanalyzovat, zda se matky snaží svoji situaci řešit, nebo jsou se svým životem spokojeny.

V posledním typu otázek jsem se snažila zjistit, které hodnoty jsou pro dotazované ženy v životě důležité, jaký význam má pro ně rodina, jaké mají plány do budoucna a jaké jsou jejich životní cíle. V rámci tohoto druhu otázek jsem chtěla zjistit jejich priority a nejdůležitější cíle, ke kterým v životě směřují.

Kompletní přepis rozhovorů jsem vložila do přílohy č. 1.

V rámci analýzy dat zjištěných během kvalitativního výzkumu byla zvolena metoda vytváření trsů. Podle Milovského (2006) slouží tato metoda k seskupení určitých výroků do skupin, např. dle rozlišení určitých jevů, místa, případů aj. *„Tyto skupiny (trsy) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami. Tímto procesem vznikají obecnější, induktivně zformované kategorie, jejichž*

zařazení do dané skupiny (trsu) je asociováno s určitými opakujícími se znaky, určitým charakteristickým uspořádáním atd.“ (Miovský, 2006, s. 221). Data, která byla získána od informantek, jsem vyhodnotila do 13 trsů.

4 VÝSLEDKY

Z tabulky 1 je možné zjistit základní informace o informantkách, jako je např. pohlaví, věk, vzdělání, rodinný stav a jiné. Výzkum byl aplikován na šesti ženách ve věku od 21 do 40 let.

Prakticky všechny ženy, na kterých byl výzkum proveden, mají podobné rysy, cíle, problémy a životní dráhy. Jen informantka 3 se zcela odlišuje od ostatních. Její život nebyl zcela snadný. Matka jí byla odcizená, prošla si domácím násilím ze strany bývalého manžela a nakonec zůstala na vše sama. Jejím pravým důvodem nástupu do azylového domu však byla krizová situace, která u ní nastala. Kvůli požáru jejich domu ho musela i s dětmi na čas opustit a požádat o pomoc azylový dům, který jim zajistil přechodné ubytování během nastalé nepříznivé situace.

Všechny informantky dosáhly základního vzdělání, nebo se vyučily na středním odborném učilišti. Po rozvodu, v době těhotenství se informantka 3 rozhodla, že si vzdělání kvůli svým dětem doplní. Po porodu dcery se rozhodla, že nastoupí na střední odborné učiliště (obor kuchař - číšník) a své vzdělání si doplní. Informantka 3 si byla plně vědoma toho, že na vše zůstává sama, proto její rozhodnutí doplnit si vzdělání bylo velice významné pro budoucnost nejen jí samotné, ale i jejích dětí z hlediska možnosti lepšího uplatnění na trhu práce a tím i ekonomického zajištění rodiny.

Informantka 6 si chce své vzdělání doplnit. A uvádí: *„Je to vlastně střední škola, ale výučňák. Teď jsem si podala přihlášku na cestovní ruch, tak dálkově, abych si to dodělala.“* Vzhledem k tomu, že informantce je zatím 26 let, domnívám se, že je opravdu vhodné, aby si své vzdělání doplnila.

Dále byla kladena pozornost na rodinný stav těchto žen. Zde je důležité uvést fakt, že téměř všechny informantky jsou svobodné. Jedna z nich je rozvedená. Informantka 3 uvádí: *„Rozvedená, bez přítele a už chlapa nechci ani vidět. Nechci to zkoušet znova a zároveň, aby někdo ubližoval mojim dětem.“* Informantka i její dva synové si prošli domácím násilím ze strany bývalého manžela a otce dětí. Další její muž, se kterým má

společnou dceru, ji také opustil. Její obavy navazovat nové vztahy s dalšími muži jsou tedy dle mého názoru zcela odůvodněné.

Informantka 2 vypověděla: „*Svobodná. Tatínek syna má jinou přítelkyni...byla jsem s ním tři roky. Do teď nevím, jestli jsme spolu.*“

Chtěla bych upozornit na fakt, že žádná z informantek nemá stálého partnera, na kterého by se mohla obrátit. Domnívám se, že i to je jeden z důvodů, proč jsou ubytované v azylovém domě.

Z tabulky 1 můžeme také zjistit počet dětí informantek, jenž se pohybuje od jednoho do tří. Nastávající maminka, informantka 5, prohlásila: „*První budu mít...začínám teď devátý měsíc. Samozřejmě já to beru jako poslední možnost, furt lepší, než někde na ubytovně s nějakýma feťákama. Hlavně to zázemí. Starám se o všechny věci, které budu potřebovat. Beru to tak, abych psychicky zvládala všechny ty věci okolo.*“ Tato informantka nemohla dlouho otěhotnět. Proto náhlé těhotenství bere jako poslední možnost vychovat svého potomka. Měla jiné plány. Zařídít si práci ve Velké Británii a vydělat si tak na své podnikání. Jelikož však otěhotněla, nemohla odcestovat. Začala si přivydělávat brigádně. Sice deset let pracovala na hlavní pracovní poměr, poslední dva roky už však jen na dohody. Neměla tak nárok na příspěvky od státu, a proto jí nezbývalo nic jiného než nastoupit do azylového domu.

Tabulka 1: Kategorie výzkumného souboru informantek

Informantky	Pohlaví	Věk	Vzdělání	Dodělání si budoucího vzdělání	Rodinný stav	Děti
1	Žena	39	ZŠ	Nechce	Svobodná	2
2	Žena	21	ZŠ	Nechce	Svobodná	1 (čeká 2.)
3	Žena	40	SOU	Zatím ne	Rozvedená	3
4	Žena	21	ZŠ	Nechce	Svobodná	2
5	Žena	31	ZŠ	Nechce	Svobodná	Čeká 1.
6	Žena	26	SOU	Chce	Svobodná	1

Zdroj: Vlastní výzkum

V rámci zjišťování otázek (tabulka č. 1) týkajících se zvládnání domácích prací, péče o děti a pomoc od druhých se objevilo několik variant odpovědí. Všechny informantky si myslí, že domácí práce a péči o své děti zvládají. Dále informantky uvedly, že vše musí zvládat samy. Informantka 3 vypověděla: „*Nikdo mi nepomáhá. Ze začátku, když se narodila dcerka, tak jsem se bála, ale pak jsme si stanovily určitý systém. I když se objevil nějaký dluh, tak se stejně nějak zvládlo.*“ Jak jsem výše uvedla, informantky nemají stálého partnera ani oporu, na kterou by se mohly obrátit. Právě to je dalším z faktorů, který naznačuje, že musí zvládat vše samy. Ukázalo se, že jen občas informantkám pomůže jejich matka. Informantce 5 pomáhá hodně kamarádka a věří, že ji život naučí, jak se má správně starat o své děti. Jelikož se tato informantka od svých sedmnácti let stará sama o sebe, zastávám názor, že bude připravena zvládnout vychovat i své dítě.

Tabulka č. 1 – Trs 1: Zvládání domácích prací a péče o děti, pomoc od druhých

Informantka	Myslím, že domácí práce/péče o děti zvládám	Jsem na ně sama	Máma mi občas pomáhá	Kamarádka mi hodně pomáhá	Život mě naučí, jak se mám správně starat o děti
1	X	X			
2	X	X	X		
3	X	X			
4	X	X	X		
5	X	X		X	X
6	X	X			

Zdroj: Vlastní výzkum

V rámci zjišťování neschopnosti informantek chodit do práce (tabulka č. 2) jsem objevila tři situace, které vysvětlují, proč informantky nemohou chodit do práce. Jeden z důvodů spočívá v rodičovské dovolené. Jelikož zde téměř všechny informantky mají děti, shledávám tak tento důvod za nejčastější. Informantka 3 uvádí: *„Zatím si nehledám, z důvodu dětí, tak nemám snahu...ale budu chtít dělat v kravíně, když to mám u nás. Hlavně když bude slušný výdělek...hlavně obstarat děti. Strašně bych se tam ráda dostala...protože je tam jen ranní směna. Zase staršího syna nechci zatěžovat, to právě dělala moje matka a to prostě nechci.“* Další překážkou pro stálé zaměstnání je u informantek těhotenství. Informantka 5 uvádí: *„Já dělám jen ty brigády, ale jen o víkend, kvůli těhotenství. Jinak jsem dělala na dohody, ale stejně je to k ničemu.“* Tato informantka si na dohodu vydělala za týden 300 - 400 Kč. Jelikož dělala poslední dva roky na dohody, neměla nárok získat od státu žádný příspěvek. Kvůli těhotenství musela jezdit k lékařům. Vzhledem k tomu, že jí peníze na týden nevycházely, nedivím se jejímu negativnímu názoru na práci, kterou na dohodu vykonávala. Poslední z informantek nemůže chodit do práce kvůli bolestem zad.

Tabulka č. 2 – Trs 2: Důvod nemoci pracovat

Informantka	Děti (rodičovská dovolená)	Těhotenství	Zdravotní nezpůsobilost
1			X
2	X	X	
3	X		
4	X		
5		X	
6	X		

Zdroj: Vlastní výzkum

Během výzkumu jsem dále zjišťovala informace o tom (tabulka č. 3), zda si informantky nějakou práci hledají. Objevily se mi velice odlišné představy o budoucím povolání dotazovaných žen. Informantka, která je v invalidním důchodu a momentálně má bolesti zad, uvedla, že až se uzdraví, práci si bude hledat. Informantka 2, která je momentálně na rodičovské dovolené, sdělila, že až budou její děti chodit do školky, tak si bude hledat práci jako číšnice. Vzhledem k tomu, že má tato informantka přerušené studium obor kuchař - číšník, je pro ni zřejmě nevhodnější variantou pracovat jako číšnice. Informantka 3, která bydlí na vesnici, je rovněž na rodičovské dovolené, proto si zatím práci nehledá. Po nástupu nejmladšího dítěte do školky by chtěla dělat v kravíně ve vesnici, ve které bydlí. Chodila by jen na ranní směnu, což by pro ni jako samoživitelku bylo nejvhodnější. Informantka 4 má jasno. Po rodičovské dovolené nastoupí do kuchyně. Práci má již domluvenou. Informantka 5 chtěla začít podnikat, ale kvůli narození dítěte musela své kariérní plány na čas odložit. Je zřejmé, že až jí dítě povyroste, bude mít možnost své podnikání začít realizovat. Jelikož poslední informantku baví tančit, chtěla by se v budoucnu věnovat právě tanci.

Tabulka č. 3 – Trs 3 – Očekávaná budoucí pracovní pozice

Informantka	Až se uzdravím, budu si hledat práci	Jsem v invalidním důchodu	Až budou děti ve školce, tak si budu hledat práci jako číšnice
1	X	X	
2			X

Zdroj: Vlastní výzkum

Informantka	Budu chtít pracovat v kravíně	Nastoupím do kuchyně	Chci podnikat	Budu chtít pracovat asi jako instruktorka tance
3	X			
4		X		
5			X	
6				X

Zdroj: Vlastní výzkum

Když jsem se ptala na důvod nástupu do azylového domu (tabulka č. 4), objevily se informantky, které jako svou nejčastější příčinu nástupu do tohoto domu uvedly ztrátu bydlení. Pro informantku 2 bylo důvodem pro pobyt v azylovém domě i domácí násilí a vypověděla: „Protože jsem přišla o bydlení...protože malýho tatínek mě vyhodil z bytu. Já nevím, jakej tam byl důvod, kolikrát jsme si nesedli a on mě i bil. Jenže my jsme se dali pak nazpátek. My jsme si našli ubytovnu, kde jsme vlastně pobývali, jenomže jsem dostala vlastně mateřskou. No, ale momentálně jsem si peníze schovala k přítelovi a sousedka mi je vzala a potom mě z nájmu vyhodili na ulici, proto jsem skončila tady.“ Z výpovědi informantky 2 je patrné, že neměla jinou možnost než požádat o pomoc azylový dům.

Informantka 4 také uvedla jako příčinu pobytu v azylovém domě domácí násilí. V tomto případě bylo vzájemné. Oba partneři se nedokázali shodnout. Většinou spory mezi nimi končily ublížením na zdraví. Momentálně žijí oba odděleně. Poslední informantka 3 vypověděla: *„Byli jsme u doktorky a starší syn měl horečku, tak jsme jeli jen z domu a už jsme jeli domu a všude kouř a volali jsme hasiče. Za hodinu a je všechno pryč.“* Důvodem nástupu pro tuto informantku jako jedinou byl požár v jejím domě. Z tohoto důvodu musela urychleně vyhledat přístřeší jinde. Azylový dům byl pro ni a její děti nejschůdnější řešení. Sice přišla požárem téměř o vše, ale postupně se z toho zotavila, každý den svůj dům opravovala a také díky finanční pomoci od obce mohla za pár měsíců opustit azylový dům a znovu pobývat ve svém domě. Je nutno říci, že kvůli této informantce jsem si uvědomila, že nepříznivá životní situace se může přihodit každému z nás. Je proto nesmírně důležité mít možnost požádat o pomoc organizaci, která nám pomůže tuto situaci překlenuvat a znovu se postavit na vlastní nohy.

Tabulka č. 4 – Trs 4: Důvod nástupu do azylového domu

Informantka	Ztráta bydlení	Domácí násilí	Vyhoření domu
1	X		
2	X	X	
3			X
4		X	
5	X		
6	X		

Zdroj: Vlastní výzkum

Výzkum dále ukázal (tabulka č. 5), že většina informantek nové bydlení hledá, ale není schopna našetřit peníze např. na kauci nebo splácí dluhy. Informantka 1 se svěřila: *„Hledám, jenže na to potřebujete nejdřív kauci. Není z čeho šetřit...je to málo, co беру. Nevím, budu muset zkusit paní ředitelku, jestli mi prodlouží tu smlouvu. Ubytoven je tady všude plno...nabídku bez kauce jsem ještě nenašla.“* Informantka není v současné době schopna tuto situaci řešit. Nejdříve si bude muset najít nějakou práci, našetřit peníze a pak až bydlení. Informantka 4 našla nové bydlení. Je rozhodnuta, že půjde na ubytovnu

spolu se svými dětmi. Myslím si, že přejít na ubytovnu z azylového domu není zrovna vhodné řešení. Hlavně ne pro děti. Z výpovědi této informantky je ale patrné, že její přechod na ubytovnu není pro ni nic nového a že většinu času bydlela právě na ubytovnách. Jelikož informantce 3 vyhořel dům, bude ho muset opravit. Tato informantka vypověděla: „*Dávám dům dohromady. Klukům vše shořelo a mně vychází jen cena kluků do školy 100 Kč, tak prostě nejde kvůli všem poplatkům. Zatím nevím, jak dlouho to bude...dva měsíce, nejsem si jistá.*“

Tabulka č. 5 – Trs 5: Shánění nového bydlení

Informantka	Hledám, ale nejsem momentálně schopna našetřit	Našla jsem, půjdu na ubytovnu	Dávám dům dohromady
1	X		
2	X		
3			X
4		X	
5	X		
6	X		

Zdroj: Vlastní výzkum

Níže znázorněná tabulka č. 6 ukazuje, zda jsou informantky schopny platit všechny poplatky. Výzkum ukázal, že téměř všechny informantky nejsou schopny vycházet s měsíčními finančními prostředky. Kromě informantky 6, která jako jediná finančně zvládá tento problém. Dle mého názoru schopnost informantky zvládat platit všechny poplatky je zapříčiněna faktem, že vychovává jen jediné dítě, tudíž její výdaje nejsou tak velké oproti informantkám, které mají více dětí. Tento fakt dokazuje, že měsíční příjem matek samoživitelek, které jsou na rodičovské dovolené, pro ně není dostačující. Informantka 4 uvedla: „*Pobírám sociální dávky. Mateřskou mi stanovili oni do čtyř let. Na syna přídavky, pak na živobytí a bydlení. No z toho žijeme. Všechno ne...já první platím nájem jako střechu nad hlavou. Půjčky neplatím, protože na ty už vážně*

nemám...no a zbytek na jídlo, no a na ubytovně to máte všechno v nájmu. No chtěla jsem ty dluhy nařídit na splátky, ale nedají mi menší než 1000 Kč, a když budu to tak dávat sem tisícovku a tam tisícovku, tak to vážně nejde...no a do budoucna je to na tatínkovi, bude muset víc makat. Chci si sehnat i bydlení...nechci, aby moje děti vyrůstaly na ubytovně. Chci jen normálně žít. Nějaký ty procházky a tak.“ Tato informantka se také točí ve finančním koloběhu, který jde jen těžko zastavit. To, že nesplácí půjčky, jí v budoucnu bezpochyby způsobí nemalé finanční problémy v podobě prohloubení dlužné částky. Bohužel si neuvědomuje fakt, že bude muset zaplatit mnohem vyšší částky s vysokými penále.

U nižšího počtu informantek jsem se dozvěděla, že jejich finanční situace také není dostačující. Během výzkumu jsem zjistila, že informantka 1 někdy poplatky zvládá platit a někdy zase ne. Momentálně má nepatrný dluh v azylovém domě. Jinak uvedla, že žádné jiné dluhy nemá. U této informantky si myslím, že její situace není nejhorší a své poplatky určitým způsobem platit zvládá. Další z informantek uvádí, že sice poplatky zvládá platit, ale má to hodně, jak sama přiznala s odřenýma ušima.

Tabulka č. 6 – Trs 6: Schopnost zvládat platit všechny poplatky

Informantka	Jak kdy je zvládám platit. Nyní dlužím jen v azylovém domě	Nezvládám je platit, splácím dluhy	Zvládám je platit, ale s hodně odřenýma ušima	Zvládám platit vše
1	X			
2		X		
3			X	
4		X		
5		X		
6				X

Zdroj: Vlastní výzkum

Velmi důležitým faktem (tabulka č. 7), který může ovlivňovat životní cíle těchto informantek, je důležitost životních hodnot. Níže znázorněná tabulka ukazuje, jak informantky vnímají konkrétní životní hodnoty. Zde je možné vidět, že pro všechny informantky jsou nejdůležitější jejich děti. Celý život a styl života se s příchodem potomků mění. Dívka se stává matkou a ochranitelkou, která chce jen to nejlepší pro své ratolesti. Děti také zásadním způsobem mění život každého a přetváří jeho životní cíle. Jak vypověděla informantka 4: „*Několikrát jsem o dítě přišla, když jsem byla mladá, a o to spíš asi prostě žiju mimo realitu...bych neměla právo brát právo, nárok na život můj malý dcerky. Když si něco řeknu a snažím se za tím jít. Já jsem šťastná, že to tak dopadlo.*“ Informantka 3 uvedla: „*Přisahám, že se strašně stydím, co se stalo. Hlavně kvůli klukům. Hrozně si to prostě vyčítám, co kdybych do toho auta nasedla...Chtěla bych se v životě otočit a vědět, že to za to stálo. Aby se za mě nestyděly děti...aby děti měly nějakou jistotu, hlavně zázemí, že se mají kam vrátit. Moje matka mi taky nepomohla a to má 3 + 1. U nás se sráželo k zemi.*“ Je zřejmé, že informantka 3 neměla žádnou oporu ve své matce. Proto by nechtěla, aby si její děti prožily to samé jako ona, nebo aby se za ní styděly. Svým dětem se tedy hodně věnuje a chce je dobře vychovat. Zároveň by ráda vybudovala rodinné zázemí, které by pro ně bylo vždy otevřené.

Téměř všechny informantky vypověděly, že nemají oporu v rodině. Jak informantka 2 sdělila: „*Rodina? Právě, že nevím, nemám v rodině spoleh, nepomůže mi, nic. Malýho mám ale ráda, je to moje vlastně štěstí. Při všem vydrží...podporuje mě.*“ Rodinné zázemí je v životě hodně důležité. Pokud ho člověk z jakéhokoliv důvodu nemá, je odkázán sám na sebe a na pomoc druhých (příkladem mohou být azylové domy, noclehárny, apod.).

Láska jako jedna z hodnot je klíčová pro informantky 1 a 2. Pro informantku 1 je kromě jejích dětí také významný její přítel. Uvedla: „*Děti, otec dětí...láska.*“

Většina informantek sdělila, že je pro ně hlavní mít nějaké zázemí. Informantka 4 zastává názor, že jsou pro ni podstatné její děti a dále nějaké zázemí a vypověděla: „*Hlavně ted'ka si chci vychovat děti a zázemí. To je všechno, co chci, zázemí a vychovat si děti. Práci a tak, to už se ale nějak zařídí.*“ Jak jsem již zmínila výše, děti a zázemí

jsou pro většinu informantek tím nejdůležitějším. Pro informantku 5 je nejen významné bydlení, ale také práce a peníze a uvedla: „*Bydlení, mít práci, mít nějakou jistotu, měla nějaké úspory na zajištění a taky hlavně to dítě. Ale ty priority...aby člověk je měl postupně, pak si člověk podle toho vybírá i známý.*“ Tato informantka se také, jak už bylo několikrát zmíněno, hodně soustřeďuje na to, aby našetřila peníze a zrealizovala svoje vysněné podnikání.

Tabulka č. 7 – Trs 7: Subjektivní vnímání v rámci důležitosti životních hodnot

Informantka	Rodina	Děti	Láska	Peníze	Bydlení	Práce
1	X	X	X			
2		X	X		X	
3		X				
4		X			X	
5		X		X	X	X
6		X			X	

Zdroj: Vlastní výzkum

Prostor byl věnován v dotazování také tomu (tabulka č. 8), co informantky plánují do budoucna. Nejvíce informantek upřednostňovalo vidinu vlastního bydlení. Jelikož jsou tyto informantky přechodě ubytované v azylovém domě, není divu, že je pro ně podstatná vize vlastnit byt či dům.

Pro informantku 5 je největším snem realizace svého podnikání. Nechce být závislá na zaměstnavateli. Po zkušenostech s bývalým zaměstnavatelem, který jí dělal velké problémy, se ani jejímu postoji nedivím. Ukázalo se, že informantka 3 se ze své nastalé situace vidí v psychiatrickém zařízení. Vypověděla: „*V blázinci. Já to nezvládám. Každý večer brečím do polštáře. Pořád se musím přetvařovat před dětmi.*“ Informantka 3 se sama stará o tři děti. Nedávno jí vyhořel dům. Aby si to její děti nevyčítaly, tak se vždy vzchopí, přetvařuje se před nimi, jako by bylo vše v pořádku. Bohužel to zanechává stopy na její psychice.

Informantka 2 říká, že mimo bydlení chce také zajistit svoje děti, najít si přítele a splatit dluhy, a uvedla: „*Nejsem spokojená, chtěla bych ten život mít jinak. Chtěla bych udělat to, abych si našla bydlení. Vlastně malej, aby byl spokojenej, aby měl všechno. I to mimčo, aby se mělo dobře a našla si nového přítele, který mi ze všeho pomůže...a abych se zbavila dluhů.*“ Pro tuto informantku je mimo jiné důležité si najít přítele. V rámci subjektivního hodnocení důležitosti hodnot uvedla jako svou prioritu lásku. Hodnoty, které jsou pro informantky důležité, zásadním způsobem ovlivňují jejich budoucí plány.

Tabulka č. 8 – Trs 8: Vize/plány do budoucna

Informantka	Bydlet ve svém bytě/domě	V začátcích podnikání	V psychiatrickém zařízení	Zajistit děti	Najít přítele	Splatit dluhy
1	X					
2	X			X	X	X
3			X			
4	X					
5		X				
6	X					

Zdroj: Vlastní výzkum

Výzkum zahrnoval také informace týkající se očekávání informantek od svého života (tabulka č. 9). Nastalo několik variant situací. Ne všechny informantky si myslí, že by mohly mít v budoucnu své bydlení. Informantka 4 doufá, že ho mohla mít. Dále však uvádí, že ji určitě čekají další problémy. Při rozhovoru vypověděla: „*Tak určitě další rány. Chybama se člověk učí. Tak aby mi nadělil byt, abych mohla někde sjezsnout...ale to jsem měla jiný plány...udělat si školu, koupit si hezkej byt. Stát se návrhářkou a všechno se to zbortilo. Ale už jsou děti moje...už bych je nedala nikomu. Jsem za ně fakt ráda, ale kdybych je neměla, tak bych se snažila ten život mít jinej.*“ Této informantce se s příchodem dětí převratným způsobem změnil její život. Jelikož měla první dítě již v osmnácti letech, uvádí, že měla jiné plány. Chtěla dostudovat a posléze se

stát návrhářkou. Její předešlé sny se sice nevyplnily, ale pevně doufám, že si informantka 4 vytvoří jiné.

Dále se ukázalo, že některé z informantek doufají, že dobře vychovají své děti. Informantka 5 dále očekává, že bude mít v budoucnu z podnikání našetřené peníze a sdělila: „*Samozřejmě...dobře vychovat svoje dítě...a aby mělo dobrou budoucnost. Mělo uspořené peníze na pořízení bytu, aby bylo zajištěno. Proto chci podnikat.*“ Zde je možné vidět, že i když se informantce 5 narodilo dítě, chce podnikání o to více zrealizovat, aby ho mohla lépe v budoucnu zabezpečit. Mimo jiné by si některé informantky přály více štěstí ve svém životě. Jak uvádí informantka 3: „*Že se na mě taky trošku usměje štěstí, že nebudu muset pořád brečet do polštáře a přetvařovat se před svými dětmi. Kolikrát si taky říkám, že bych mohla narazit na někoho milého, hodného člověka...a aby měl rád moje děti. Já chci taky, aby někdo pomohl mně, já nechci být ta silná...mě nic jinýho nezbylo. Já jsem na ně sama a beru je i na hokej.*“ Informantka by si své štěstí představovala v nějakém hodném člověku, který by měl rád její děti a pomohl jí se o ně starat. Poslední informantka raději nic neočekává. Nerada po své minulosti plánuje dopředu. Své sny se snaží plnit sama, než je očekávat od svého života.

Tabulka č. 9 – Trs 9: Očekávání od svého života

Informantka	Najít byt	Dobře vychovat děti	Naspořit peníze	Mít více štěstí	Další problémy	Raději nic neočekávám
1				X		
2	X	X				
3				X		
4	X				X	
5		X	X			
6						X

Zdroj: Vlastní výzkum

Další tabulka (č. 10) je zaměřena na to, jakou nejsložitější situací musely informantky ve svém životě projít. Zjistila jsem, že některé z informantek označují za svou nejsložitější situaci ztrátu bydlení. Z toho informantka 2 musela strávit tři čtvrtě roku na ulici a vypověděla: *„Pro mě bylo nejhorší to, že jsem skončila na ulici a byla jsem tři čtvrtě roku...byla jsem tam pod stanem. Bylo to vlastně u starého hřiště. Nic jiného mi prostě nezbývalo, na bydlení jsem neměla vlastně a na byt si musel vzít bejvalej přítel půjčku. To jsem byla ještě těhotná. Bylo to vlastně před třema rokama...jaro, léto i podzim. Hodně jsem se bála. Nikdy jsem nevěděla, co se objeví. Já jsem si vlastně našla azylový dům...takže jsem se z toho dostala sama.“* Když skončila informantka 2 na ulici, byla právě v jiném stavu. Nedivím se, že se musela hodně bát, vzhledem k tomu, že nevěděla, co ji může venku potkat. Já osobně si nedovedu představit, že bych strávila tři čtvrtě roku bez přístřeší.

Informantka 3 za jako svou nejsložitější situaci označila dobu, kdy si musela přiznat, že je obětí domácího násilí ze strany jejího bývalého manžela a že druhý manžel „ji měl jen na hraní“, a uvedla: *„Přiznat, že mě manžel bije. Přiznat to nahlas přede všema a potom si přiznat, že dcerky táta mě měl jen jako loutku. Svě mindráky léčil na mně. Nesměla jsem se zpozdít. Jinak jsem ho hned podváděla. Dal mi na noc seznam věcí, co mám udělat...když jsem je nezvládla, tak mi vyhuboval. Soudí mě podle své matky, že mám pokřivenej charakter a soudí se se mnou u soudu.“* Myslím si, že se informantka snažila stále svůj vztah zachraňovat. Proto pro ni bylo nakonec velice těžké přiznat, že byla obětí domácího násilí a že takové manželství již zachránit nelze. Pro informantku 5 bylo nejsložitější rozhodnout se, co a jak dělat, když otěhotněla. Tuto situaci neočekávala, měla jiné plány, proto se musela s otěhotněním psychicky vypořádat. Velmi složitým a nešťastným obdobím byla pro informantku 6 léčba anorexie, bulimie a náhlá smrt jejího přítele.

Tabulka č. 10 – Trs 10: Nejsložitější životní situace

Informantka	Ztráta bydlení	Přiznat, že mě manžel bije	Problémy spojené s těhotenstvím	Smrt přítele	Léčba anorexie a bulimie
1	X				
2	X				
3		X			
4	X				
5			X		
6				X	X

Zdroj: Vlastní výzkum

Když jsem se dotazovala informantek (tabulka č. 10a), zda jim byl při jejich nesložitější situaci někdo nápomocen, většina informantek uvedla, že se z ní dostaly samy. Zde je možné vidět fakt, že informantky, které jsou ubytované v azylovém domě, nemají nikoho, na koho by se mohly obrátit.

Informantce 1 byla jako jediné nejvíce nápomocna ve složité situaci její matka. Koupila jí vše, co potřebovala při ztrátě bydlení. Informantka 1 vypověděla: „*Máma mi nejvíce pomohla...když jsem byla v krizi, tak ona mi vše koupila...nábytek, všechno. Když jsem ztratila bydlení.*“ Také jako jediná uvedla jako svou hodnotu rodinu, ve které má oporu.

Informantka 5 vypověděla, že během těhotenství jí nejvíce pomohla psycholožka. Informantka 6 označila za svoji nejtěžší životní situaci onemocnění anorexií a bulimií. Během léčby jí byl oporou její přítel a také psychoterapeuti, kteří se jí věnovali. Další ránou v jejím životě byla smrt přítele. Při rozhovoru vypověděla, že od jeho smrti jí pomohli koně. Poté sdělila, že právě přítel jí vždy říkal, ať se koní nevzdává. Prý jí tím našeptával, že právě oni by jí mohli pomoci.

Tabulka č. 10a – Trs 10a: Pomoc při zvládnání těžké životní situace

Informantka	Máma mi nejvíce pomohla	Dostala jsem se z této situace sama	Hlavně mi pomohla psycholožka	Koně mi pomohli ze smrti přítele	Přítel a psychoterapeut mi pomohli při léčbě anorexie a bulimie
1	X				
2		X			
3		X			
4		X			
5			X		
6				X	X

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tabulky níže (č. 11) je možné zjistit, zda jsou informantky momentálně spokojené. Některé informantky uvedly, že jsou. Informantka 1 uvedla, že sice spokojená je, ale bylo by pro ni lepší, kdyby měla vlastní bydlení. Informantka 2 by také chtěla bydlet ve svém bytě, ale bere tuto situaci tak, jak je. Informantka 3 si uvědomuje, že bydlet v azylovém domě není ideální stav, také se s tím určitým způsobem snaží vypořádat. Všechny informantky jsou spokojené, ale vnímají svoji situaci za ne zcela ideální. Podle mého názoru je dobré znamení, že jsou sice spokojené, ale svou nynější životní situaci berou jako ne zrovna nejlepší. Pokud by byly spokojené s přechodným bydlením v azylovém domě, bylo by to demotivující pro budoucí řešení jejich vážné životní situace. V azylovém domě se sociální pracovníce a pracovníce v sociálních snaží o to, aby si uživatel nenavykl na přechodné ubytování a svoji situaci opravdu řešil.

Na druhé straně se objevily informantky, které momentálně spokojené nejsou. Další informantky vypověděly, že aktuálně spokojené nejsou a poslední si není jistá. Informantka 2 opravdu spokojená se svým životem není. Chtěla by si najít jiné bydlení a partnera, který by jí pomáhal. Přála by si také to nejlepší pro své děti. Rovněž uvedla, že

by se chtěla zbavit svých dluhů. Informantka 4 také není spokojená. Jejím hlavním cílem je najít nějaké vhodné bydlení. Poslední z informantek v této době neví, zda je spokojená, jelikož nevěří na nic dobrého. Tato informantka na vše zůstala sama, prošla si domácím násilím a nakonec jí shořel dům. Na základě těchto zkušeností se ani nedivím, že neví, zda je právě teď spokojená.

Tabulka č. 11 – Trs 11: Nynější spokojenost uživatelék

Informantka	Jsem spokojená	Nejsem spokojená	Nevím, zda jsem spokojená
1	X		
2		X	
3			X
4		X	
5	X		
6	X		

Zdroj: Vlastní výzkum

Jak jsem již uvedla výše, být spokojená pro většinu informantek znamená najít nové bydlení. Jelikož jsou ubytované v azylovém domě, berou tento fakt jako nejdůležitější. Níže znázorněná tabulka (č. 12) nám tedy potvrzuje, že nejvíce informantek si klade za svůj životní cíl najít vhodné bydlení pro sebe i pro své děti. Informantka 1 chce dále šetřit peníze. Jelikož v rámci výzkumu uvedla, že má nějaké dluhy, je pochopitelné, že si také stanovila právě tento životní cíl.

Informantka 3, které nedávno vyhořel dům, si za životní cíl stanovila spokojený život. Vypověděla: „*Pro mě je teď středem zájmu...aby děti byly spokojený, ale i já. Že si říct, jo nebylo to všechno takový, ale zvládlo se to...a že si můžeme důvěřovat a zároveň se na sebe spolehnout.*“ Sama neví, zda je momentálně šťastná. Proto je pro ni důležité, aby se s touto nepříznivou situací vyrovnala a šla dál. Až se vrátí do předělaného domu, doufám, že svou spokojenost v životě jednou najde.

Informantka 4 kromě životního cíle najít bydlení chce vychovat své děti a mít spokojený život. Tato informantka měla sice jiné plány, ale s příchodem dětí na svět se s touto situací ztotožnila. Nyní se snaží dělat vše jen pro své děti. Děti jsou hlavní náplní jejího života, a právě proto chce pro ně najít nové bydlení, ve kterém budou mít všichni spokojený život. Informantka 5 chce zrealizovat své podnikání. Velice dobře si uvědomuje, že nyní musí její plány jít stranou. Až vytvoří zázemí pro své dítě, tak se může zaměřit na svůj životní cíl, který se pro ni stává s příchodem dítěte na svět ještě významnějším. Chce tímto životním cílem zajistit dítěti budoucnost.

Tabulka č. 12 – Trs 12: Identifikace životních cílů

Informantka	Najít bydlení/vytvořit zázemí	Šetřit peníze	Mít spokojený život	Dobře vychovat děti	Zrealizovat podnikání k zabezpečení dítěte
1	X	X			
2	X				
3			X		
4	X		X	X	
5	X				X
6	X				

Zdroj: Vlastní výzkum

Shrnutí

Informantky, které se zúčastnily výzkumu, mají podobné rysy, cíle, problémy a životní dráhy kromě informantky 3, která si neprošla zrovna lehkou životní situací. Nástup do azylového domu totiž zavinil požár jejího domu.

Téměř všechny informantky jsou svobodné. Jedna z nich je rozvedená a jako všechny ostatní informantky nemá stálého partnera, na kterého by se mohla v krizových situacích obrátit. Zastávám názor, že právě toto zjištění podmiňuje nástup informantek do azylového domu.

Z důvodu rodičovské dovolené nemají informantky příliš vysoké příjmy, se kterými by mohly disponovat. Většina z nich tak své poplatky nezvládá splácet.

Na otázku budoucího povolání odpovídaly informantky zcela rozdílně. Z výsledků je možné vyčíst, že ve své volbě budoucího zaměstnání nemají příliš velké ambice. Většinou se druh práce, kterou by v budoucnu chtěly dělat, odvíjí od stupně dosaženého vzdělání. Kupříkladu informantka 2, která nedodělala odborné učiliště se zaměřením kuchař - číšník, si chce po skončení rodičovské dovolené najít práci jako číšnice.

Nejčastějším důvodem nástupu do azylového domu byla pro většinu informantek ztráta bydlení. Další důvod nástupu do azylového domu spočíval v domácím násilí, kterým si v minulosti prošly. Posledním důvodem přijetí informantky do azylového domu byl požár domu.

Informantky uvedly, že nové bydlení shánějí, ale momentálně nejsou schopny našetřit na kauci. Informantka 3 se vrátí do svého domu, až ho opraví. Poslední informantka má jako jediné bydlení již zajištěné. Stěhuje se na ubytovnu.

Velmi důležitý fakt, který bych chtěla ve svém shrnutí zmínit, spočívá v subjektivním vnímání důležitosti životních hodnot. Všechny informantky jako svou nejdůležitější životní hodnotu uvedly své děti. S příchodem dětí na svět se zásadním způsobem mění život matky, která chce pro své děti jen to nejlepší. Děti tak mají významný vliv na změnu životních cílů.

Prakticky většina informantek se svěřila, že nemá oporu ve své rodině. Zastávám názor, že rodinné zázemí je v životě velmi důležité. Pokud ho člověk z jakéhokoliv důvodu nemá, je odkázán sám na sebe a na pomoc druhých (příkladem mohou být azylové domy). Bohužel rodinu jako svou hodnotu uvedla jen jediná informantka.

Vidina vlastního bydlení byla pro většinu informantek nejčastějším plánem do budoucna. Ukázalo se, že informantka 3 psychicky nezvládá svou situaci a v budoucnosti se vidí v psychiatrickém zařízení. Informantka, která plánovala v minulosti podnikat, by svůj sen v budoucnu ráda zrealizovala. Pro informantku 2 je mimo jiné důležité si najít partnera. V rámci subjektivního hodnocení důležitosti hodnot tato informantka uvedla jako svou hodnotu lásku. Hodnoty, které jsou pro ni důležité, zásadním způsobem ovlivňují její budoucí plány.

Za svou nejsložitější situaci ve svém životě informantky ve většině případů považují ztrátu bydlení. Informantka 2 dokonce musela tři čtvrtě roku strávit na ulici. V tu dobu byla v jiném stavu. Muselo to být pro ni velice těžké. Informantky se ze své nejsložitější situace musely převážně dostat samy. Zbylým v těchto situacích pomáhala například rodina, partner aj.

Některé z informantek uvedly, že jsou momentálně spokojené. Mimo jiné dodávají, že pobyt v azylovém domě vnímají jako ne zrovna ideální. Dodávají, že by raději měly svůj domov. Podle mého názoru je dobré znamení, že tyto informantky svou nynější životní situaci berou jako ne zrovna nejlepší. Na druhé straně se objevily informantky, které se svou situací nejsou spokojeny.

Nejvíce informantek si klade za svůj životní cíl najít vhodné bydlení pro sebe i pro své děti. Hodnoty, které informantky uvedly, zásadním způsobem ovlivňují stanovené životní cíle. Ve většině případů se uvedené hodnoty shodovaly se stanovenými životními cíli.

5 DISKUSE

Cílem bakalářské práce bylo identifikovat životní cíle matek žijících s dětmi v azylovém domě. Před započítím dotazování byla stanovena výzkumná otázka, která se zaměřovala na to, jaké jsou životní cíle matek s dětmi v azylovém domě. Výzkum byl prováděn se šesti informantkami metodou dotazování, technikou polostrukturovaného rozhovoru.

Kvalitativní výzkum odhalil mnoho zajímavých poznatků. Jako první bych zmínila fakt, že všechny informantky jsou v současné době svobodné, jedna z nich je rozvedená. Žádná z informantek nemá tedy stálého partnera, na kterého by se mohla obrátit. Právě tato skutečnost je dle mého názoru jedním z důvodů jejich nástupu do azylového domu. Gulová (2011) tvrdí, že schopnost zvládat krizi vždy záleží na vytvořené sociální síti, kterou člověk kolem sebe má. Pokud osoba nemá ve svém prostředí pomocné mechanismy, má možnost se obrátit na sociálního pracovníka, který mu jeho situaci pomůže řešit. Možný (2008) dodává, že v České republice mají ženy z nižšího sociokulturního postavení potíže najít stabilního partnera.

Matoušek (2003) ve své knize zmiňuje fakt, že bydlení a finanční situace svobodných matek je horší než u žen sezdaných. V současné době jsou svobodné ženy nuceny se v převážné míře obracet na sociální instituce než na svou sociální síť (rodinu). V tomto s Matouškem souhlasím, jelikož je mnoho svobodných matek (samoživitelek) ubytovaných v azylovém domě.

Možný (2008) ve své publikaci uvádí, že tzv. neúplnou rodinu tvoří domácnost, ve které žije dítě či děti a jen jeden z rodičů. Nejčastěji v čele těchto rodin stojí rozvedená žena. Stále však přibývá domácností se svobodnými matkami. Neúplné rodiny mnohdy žijí s další rodinou v jedné domácnosti. Jedná se převážně o dům rodičů matky. S poslední větou, která odkazuje na sociální síť ženy, však nemohu souhlasit. Matky žijící v azylových domech obvykle nemají okolí blízkých, na které by se mohly v tíživé situaci obrátit, natož u nich přebývat.

Jelikož téměř všechny informantky mají malé děti, shledávám jako nejčastější překážku stálého zaměstnání u těchto informantek rodičovskou dovolenou. Informantky tak nemají příliš vysoké příjmy, se kterými by mohly disponovat. Většina z nich tak své poplatky nezvládá splácet. Smětáková (2016) v odborném časopise Sociální služby poukazuje na to, že rodiny s jedním rodičem mají velmi nízké příjmy a tím jim vznikají další problémy v podobě nesplácení dluhů, omezených pracovních zkušeností, nižšího stupně dosaženého vzdělání aj.

Marek et al. (2012) ve své knize uvádějí, že lidé bez domova mají často nereálné představy o tom, jakou práci mohou získat a vykonávat. Mají buď nízkou kvalifikaci, nebo dokonce žádnou. Neberou na vědomí, že si nemohou vybírat, na jaké pozici budou pracovat a že jejich možnosti získat práci jsou omezené. Výzkum mé bakalářské práce odhalil fakt, že informantky mají velice odlišné představy o svém budoucím povolání. Volba jejich budoucího zaměstnání se však většinou odrážela od stupně dosaženého vzdělání, místa bydlení, zdravotní způsobilosti atd. Vzhledem k tomu, že si informantky dobře uvědomují, jaké pracovní pozice mohou získat, nemohu s tvrzením z knihy Marek et al. (2012) souhlasit.

Výsledky výzkumu odhalily další významný poznatek, a to nejčastější příčinu nástupu informantek do azylového domu. Většina informantek uvedla, že musela požádat azylový dům o pomoc kvůli ztrátě bydlení. Šmrhová (2013) dělí ženy s dětmi přicházející do azylového domu do tří skupin. Z toho jako třetí skupinu tvoří matky s nízkým sociokulturním statutem, které často střídají podnájemy a do azylového domu přicházejí kvůli neschopnosti platit nájemné. Smětáková (2016) zastává názor, že nízkopříjmové rodiny jsou v celé České republice ohrožené bezdomovectvím, a to zejména tehdy, pokud nejsou schopny získat nebo udržet stávající bydlení. V nevhodných podmínkách, jakými jsou např. azylové domy, ubytovny či přeplněné byty žije mnoho rodin. Rodiny bez domova mají velký problém si samy nalézt vlastní bydlení a to i přesto, že mají nárok na finanční podporu od státu, která náklady na bydlení pokryje. Zde bych chtěla autorce vytknout označení azylového domu jako bydlení v nevhodných podmínkách. Situace žen ubytovaných v azylových domech sice

není zcela vyhovující, vnímala bych však tuto skutečnost jako dobrou možnost pro překlenutí nepříznivé situace, ve které se rodiny nacházejí.

Plně souhlasím s Kosorinem (2015), který ve svém článku uvádí, že bez přístřeší se osoba nejčastěji stává právě proto, že není schopna udržet si domov. Na domov nemůžeme pohlížet pouze z materiálního hlediska. Je totiž tvořen především vztahy mezi osobami, které společně v bytě žijí. Na ztrátě bydlení mají největší podíl viny právě nefungující vztahy mezi lidmi, kteří domov vytvářeli. Dále Marek et al. (2012) uvádějí, že vznik pojmu osoba bez přístřeší tkví ve významu slova domov. Domov znamená o mnoho více než jen význam slova přístřeší. Je spojován se sociální sítí, tedy rodinou a místem, kam se člověk může vrátit a kde se cítí bezpečně.

Konkrétně pro jednu z informantek nastala krizová situace v podobě ztráty bydlení. O svůj dům přišla kvůli požáru, který v něm vypukl. Cílovou skupinou azylového domu pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi (2015) jsou matky s nezletilými dětmi, které ztratily svůj domov nebo musely svůj domov opustit z důvodu ohrožení zdraví nebo života, bezpečí, nebo důstojnosti.

Dalším důvodem nástupu do azylového domu bylo domácí násilí, kterým některé z informantek prošly. Šmrhová (2013) jako první skupinu žen s dětmi přicházejících do azylového domu uvedla ženy, které se staly oběťmi domácího násilí. Dále Šmrhová (2013) dodává, že pro takové ženy je velmi důležité vybudovat si důvěru k ostatním lidem, sebeúctu a získat nové přátele. Marek et al. (2012) ve své knize poukazují na ambivalentní vztah k partnerovi, který žena, která zažila domácí násilí, cítí. Chce svého partnera, který jí ubližoval, opustit a zároveň se toho bojí.

Plně souhlasím s hlavním pravidlem pracovníků THEIA – Občanského sdružení při poskytování pomoci obětem domácího násilí, které spočívá v dodržování zákonů a právních norem platných v České republice. Prioritní snahou by měla podle nich být ochrana oběti domácího násilí před opakováním útoků. Pokud oběť podcení nebezpečnost pachatele domácího násilí, může se jí to stát osudným. Oběti neustále hrozí riziko, že se bude domácí násilí opakovat. Následkem týrání nastává u oběti závažná traumatizace. Nejdůležitějším krokem pro zajištění bezpečnosti oběti je ukončení vztahu s násilnickým partnerem. Oběť má však k partnerovi bohužel blízký

vztah a většinou mají společné děti, proto je odchod od partnera pro ženu velice obtížným krokem (Čech et al., 2011).

Dalším důvodem nástupu do azylového domu byla situace, kdy se informantky ocitly bez stálého partnera a zároveň se nemohly obrátit na svou sociální síť. V tomto případě nemohu souhlasit s Matouškem et al. (2014), kteří ve své knize uvádějí, že rodina není odkázána pouze na profesionální zdroje, kdy profesionálem může být např. psycholog, sociální pracovník, pedagog atd. Rodinu může podpořit okruh blízkých, sousedi aj. Jak už jsem uvedla výše, matky ubytované v azylovém domě nemají okruh blízkých, na které by se mohly obrátit. Z tohoto důvodu také nemají jinou možnost než požádat o pomoc azylový dům.

Při výzkumu byla také věnována pozornost tomu, zda si informantky během pobytu v azylovém domě hledají nové bydlení. Výzkum ukázal, že většina informantek bydlení hledá, ale nejsou momentálně schopny našetřit např. na kauci nebo splácí dluhy. Smětáková (2016) uvádí, že velké množství rodin je hluboce zadluženo, což jim brání získat nejen soukromé, ale i městské byty. Informantka 4 si našla nové bydlení, půjde na ubytovnu se svými dětmi. V článku České televize (2015) Radová poukazuje na to, že lidé často odmítají nabídku přestěhovat se do nájemních bytů. Jsou prý spokojeni s bydlením na ubytovnách. Udržují si je jen díky doplatkům, které dostávají od úřadu práce. Bojí se také toho, že by samostatné bydlení nezvládli. Navíc je od stěhování odrazují samotní majitelé ubytoven. Osobně si myslím, že přejít s dětmi na ubytovnu z azylového domu není zrovna vhodné řešení. Bohužel z výpovědi této informantky je ale patrné, že její přechod na ubytovnu není pro ni nic nového a že po většinu času bydlela právě na ubytovnách. Informantka 3 si prošla krizovou situací. Vyhořel jí dům a z důvodu rekonstrukce nemá možnost se do něj vrátit.

Důležitý fakt, který tento výzkum odhalil, spočíval v subjektivním vnímání důležitosti životních hodnot dotazovaných informantek. Jak uvádí Duffková et al. (2008), každý člověk má jiný žebříček hodnot. Člověk se pak chová v souladu se svými hodnotami, což souvisí se základem pro volbu jeho individuálního životního stylu. Ederová ve svém článku (2015) považuje hodnoty za souhrn toho, čemu v životě sami věříme, toho, co je pro nás v životě důležité. Hodnoty, které zastáváme, ovlivňují naše

priority, chování, vztahy atd. Mezi ně můžeme řadit lásku k sobě i k druhým, ochotu odpouštět, poctivost, děti, rodinu, práci, peníze či bydlení.

Všechny informantky za svou nejdůležitější hodnotu považují své děti. Je zřejmé, že příchod dětí na svět podstatným způsobem ovlivní život matky, jelikož ta pro ně chce jen to nejlepší. Děti tak mají podstatný vliv na přetváření životních cílů matek. Labusová na svém webovém portálu popisuje rozhovor s dětským psychologem Zdeňkem Matějčkem pro časopis *Aperio* (2004), který v článku uvádí, že pokud máme děti, tak se nenudíme. Náš život dostává s příchodem dětí smysl. Máme totiž jistotu, že na světě existuje někdo, kdo je takříkajíc s námi.

Matoušek (2003) ve své knize zmiňuje, že k tomu, abychom byli schopni vychovávat děti a bojovat proti těžkostem v životě, nám nestačí žít pouze v nukleární rodině. Je pro nás důležité i naše sociální okolí, tzv. sociální síť rodiny. Do této sítě patří ostatní členové rodiny, přátelé, známí atd. Výzkum ukázal fakt, že prakticky většina informantek nemá oporu ani ve své rodině a nemá ani okruh známých, kteří by jí pomohli nepříznivou situaci nějak překlenout. Bohužel rodinu jako svou hodnotu uvedla jen jediná informantka.

Zastávám názor, že rodinné zázemí je v životě velmi důležité. Pokud ho člověk z jakéhokoliv důvodu nemá nebo nemůže mít, je tak odkázán sám na sebe a pomoc druhých (příkladem mohou být azylové domy).

Výzkum dále odhalil nejsložitější situace, kterými musely informantky projít. Většina informantek uvedla jako svou nejsložitější situaci ztrátu bydlení. V době, kdy informantka 2 ztratila své bydlení, musela strávit tři čtvrtě roku na ulici. Měla v té době opravdu velké obavy, jelikož byla v jiném stavu. Marek et al. (2011) ve své knize popisují setkávání se s osobami bez přístřeší. Člověk se může dostat na ulici z jakýchkoli důvodů, ale během času, který stráví na ulici, se objevují bariéry, jež mu později zabraňují začlenit se do běžného života společnosti. Pro sociálního/terénního pracovníka je tedy nezbytné poznat spíše aktuální stav osoby bez přístřeší než jeho minulost, kterou nelze změnit.

Informantka 3 ve výzkumu označila za svou nejsložitější situaci dobu, kdy si musela přiznat, že se stala obětí domácího násilí ze strany jejího bývalého manžela, a dále to, že druhý manžel „ji měl jen na hraní“. Souhlasím s kolektivem pracovníků THEIA – občanského sdružení, kteří uvádí, že obětí domácího násilí se může stát prakticky kterákoliv žena. Nezáleží zde na věku, stupni dosaženého vzdělání nebo společenského uplatnění. Ženy mají často tendenci agresivní chování ze strany partnera omlouvat, nepřikládat mu závažnost, nebo ho dokonce popírat. Většinou začne domácí násilí žena řešit, když partner začne ubližovat dětem. Ženám trvá dlouho, než si plně uvědomí závažnost situace. Charakteristickým znakem pro chování oběti je rozporuplnost. Někdy si žena přeje násilí zastavit, jindy mění svůj názor a projevy násilí zlehčuje. Mezi nejčastější důvody, proč se ženy takto chovají, patří omluvy, sliby, polepšení se nebo naopak psychický nátlak ze strany partnera. Dalšími důvody, které mohou vést k takovému chování ženy, je snaha o zachování rodiny, finanční zabezpečení, obava z toho, že nemá kam jít (Čech et al., 2011).

Prostřednictvím výzkumu bylo také zjištěno, že některé informantky jsou momentálně spokojené. Mimo jiné ale dodávají, že přebývat v azylovém domě není zcela ideální a raději by měly svůj vlastní domov. To, že svou současnou situaci nepovažují za ideální, považují jako dobré znamení. Na druhé straně se však objevily informantky, které se svou situací nejsou spokojeny. Duffková et al. (2008) ve své knize uvádí, že životní podmínky, ve kterých se člověk nějakým způsobem pohybuje, vytvářejí hranice, možnosti a omezení pro činnosti a způsoby chování. Dále zmiňují, že ne každý člověk žije zrovna tak, jak by si přál. Jeho život je regulován sociálními normami, potřebami, morálkou, hodnotami a kulturou dané společnosti, majetkem a velikostí příjmů.

Nejdůležitější fakt, který výzkum odhalil, se týkal životních cílů informantek. Nejvíce z nich si klade za svůj životní cíl najít vhodné bydlení pro sebe a své děti. Šolcová (2004) definuje životní cíle jako specifické motivační ideály, ke kterým člověk směřuje a jimiž řídí svůj život. Dále tato autorka uvádí, že dlouhodobější cíle souvisí s pohodou každého člověka mnohem výrazněji než ty krátkodobé. Jelikož si informantky v největší míře stanovily za svůj životní cíl najít vhodné bydlení, domnívám se, že tento

cíl je spíše dlouhodobějšího záměru. Informantky musí nejdříve našetřit peníze na pořízení bytu a až poté se mohou přestěhovat.

Hodnoty, které informantky uvedly, významným způsobem ovlivňují stanovené životní cíle. V rámci výzkumu se ve většině případů uvedené hodnoty shodovaly se stanovenými životními cíli. Hájek et al. (2011) ve své publikaci popisují skutečnost, že pro dosažení tělesné, psychické a sociální pohody je nezbytné, aby si lidé dokázali stanovit své životní cíle a snažili se jich dosáhnout. Prostřednictvím nich pak mohou uspokojovat své potřeby a vytvářet pozitivní vztahy s okolím.

Ederová ve svém článku (2015) uvádí, že pokud chceme v životě něčeho dosáhnout, potřebujeme k tomu mít jasně vytyčený cíl. Každý člověk potřebuje vědět, proč zde žije, kam se chce dostat a jakým směrem se má v životě vydat. Autorka článku dále dodává, že pokud chceme, aby se nám splnily naše vysněné cíle, musíme si uvědomit, jaké jsou naše hodnoty. Stanovený cíl a hodnoty spolu totiž úzce souvisí.

Na závěr bych zmínila myšlenku Reynoldse (2007), který uvádí, že téměř každý má nějakou naději k dosažení svých vysněných cílů. Podle něj lidé často přemýšlí o tom, kým by chtěli být, na jakém místě by chtěli žít, kdo by tam mohl být s nimi, co by tam dělal, jak by se tam cítili. Vždy se naše sny vyvíjí, mění a poskytují nám více, či méně jasné cíle v životě.

6 ZÁVĚR

V rámci své bakalářské práce jsem se snažila identifikovat proměnné, které mají vliv při volbě životních cílů informantek. Pro naplnění cíle bakalářské práce jsem si stanovila jednu výzkumnou otázku.

VO: Jaké jsou životní cíle matek s dětmi žijící v azylovém domě?

K získání potřebných dat jsem využila metodu dotazování. Jako techniku jsem použila polostrukturovaný rozhovor. Výzkum tvořilo šest informantek, které byly v době výzkumu ubytované v azylovém domě. V rámci rozhovoru jsem použila sedmáct pevně daných otázek, prostřednictvím nichž jsem se každé z informantek dotazovala dle potřeby a důležitosti pro sběr dat. Předem sepsané otázky se týkaly následujících oblastí: dosavadní život informantek, jejich věk, děti, rodinný stav, důležitost hodnot, plány do budoucna, životní cíle aj.

Na základě zjištěných informací z výzkumu lze říci, že téměř všechny informantky jsou svobodné, jedna z nich je rozvedená. Z důvodu rodičovské dovolené nemají informantky příliš vysoké příjmy, kterými by mohly disponovat, proto většina z nich tak nezvládá splácet své poplatky. Na otázku budoucího povolání odpovídaly informantky zcela rozdílně. Ve své volbě budoucího zaměstnání nemají příliš velké ambice. Většinou se druh práce, již by v budoucnu chtěly vykonávat, odvíjí od stupně jejich dosaženého vzdělání. Pro téměř všechny informantky spočíval důvod nástupu do azylového domu ve ztrátě bydlení, důvodem přijetí jedné z informantek do azylového domu byl požár jejího domu. Dalším důvodem nástupu do azylového domu bylo domácí násilí, kterým si v minulosti informantky prošly. Informantky uvedly, že nové bydlení shánějí, ale momentálně nejsou schopny našetřit na kauci. Všechny informantky jako svou nejdůležitější životní hodnotu uvedly své děti. Dalšími hodnotami, které informantky považují za významné, jsou např. rodina, práce, peníze či bydlení. Z výzkumu také vyplynulo, že prakticky většina informantek nemá oporu ve své rodině a za svou nejsložitější situaci považují ztrátu bydlení. Pouze jedna z informantek označila za svou nejsložitější situaci dobu, kdy si musela přiznat, že se stala obětí domácího násilí ze

strany bývalých manželů. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že některé informantky jsou momentálně spokojené. Mimo jiné ale dodávají, že přebývat v azylovém domě není zcela ideální a raději by měly svůj vlastní domov. Na druhé straně se však objevily i informantky, které se svou situací spokojeny nejsou. Nejvíce informantek si klade za svůj životní cíl najít vhodné bydlení pro sebe a své děti. Hodnoty, které informantky uvedly, významným způsobem ovlivňují jejich stanovené životní cíle. V rámci výzkumu se ve většině případů uvedené hodnoty shodovaly se stanovenými životními cíli.

Jako hlavní problém a také důvod nástupu do azylového domu, který se u informantek objevuje, můžeme označit neexistující sociální síť rodiny. Informantky nemají oporu v rodině a ani ve svém partnerovi, což má za následek to, že v rámci výskytu nepříznivé sociální situace nemají okruh blízkých, na které by se mohly v případě potřeby obrátit. V převážné míře se tak obracejí na azylové domy, které jim krizovou situaci pomáhají řešit. Pobyt v azylovém domě související s řešením krizové situace má vliv na změnu životních hodnot informantek. Zastávané hodnoty těchto žen významným způsobem ovlivňují stanovení životních cílů, kterých by chtěly v budoucnu dosáhnout.

Poznatky, které bakalářská práce přináší, mohou dle mého názoru nejen pomoci sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách azylových domů lépe pochopit problematiku žen v krizových situacích, ale a i zkvalitnit průběh intervence se ženami, které do azylových domů přicházejí.

7 LITERATURA

1. BECHYŇOVÁ, V., KONVIČKOVÁ, M., 2008. *Sanace rodiny: Sociální práce s dysfunkčními rodinami*. Praha: Portál. 152 s. ISBN 978-80-7367-392-5.
2. BOUČKOVÁ, P., 2008. *Rovnost a sociální práva*. Praha: Auditorium. 189 s. ISBN 978-80-87284-02-5.
3. BROŽOVÁ, A., 2014. *Životní styl matek na rodičovské dovolené žijících na Třeboňsku*. České Budějovice. Diplomová práce. ZSF JU.
4. ČECH, O., PODHORSKÁ, R., OTÁSKOVÁ, T. J. et al., 2011. *Domácí násilí z posledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. THEIA – Občanské sdružení: České Budějovice. 140 s. ISBN 978-80-904854-0-2.
5. ČIHÁK, J., 2015. *Azylový dům pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi* [online]. Praha: Žižkov [cit. 2016-07-27]. Dostupné z: <http://www.r-mosty.cz/azyl>
6. DUFFKOVÁ, J., URBAN, L., DUBSKÝ, J., 2008. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Aleš Čeněk. 238 s. ISBN 978-80-7380-132-6.
7. EDEROVÁ, H., 2015. *Životní cíle a hodnoty člověka vždy posunou dále* [online]. Praha: Dejvice [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://eurodenik.cz/osobni-rozvoj/zivotni-cile-a-hodnoty-cloveka-vzdy-posunou-dale>
8. GJURIČOVÁ, Š., KUBIČKA, J., 2009. *Rodinná terapie: Systemické a narativní přístupy: 2., aktualizované vydání*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing. 288 s. ISBN 978-80-247-2390-7.
9. GULOVÁ, L., 2011. *Sociální práce pro pedagogické obory*. Praha: Grada Publishing. 208 s. ISBN 978-80-247-3379-1.
10. HASOŇOVÁ, J., 2011. Věk ohrožených osob ve Zlínském kraji. In: NERSESJAN, T. (eds). *Sborník z úvodníkonference k projektu Zlínského kraje „Nepřehlížejme domácí násilí“ a další informace projektu* [online]. Zlín: Zlínský kraj [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/sbornik-neprehlizejme-domaci-nasili-cl-1131.html>

11. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. 2. vydání. Praha: Portál. 239 s. ISBN 978-80-262-0030-7.
12. HENDL, J., 2008. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. 2. vydání. Praha: Portál. 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
13. JIRÁSEK, J., © 2015. Sny, vize a cíle v mém životě [online]. Praha: LocusWorkspace [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://your-way.cz/courses/sny-vize-a-cile-v-mem-zivote/>
14. KATRŇÁK, T., 2011. Sociologické proměny podoby české rodiny. In: VARGOVÁ, R. (eds). *Sborník studií: Rodiče, děti a jejich problémy* [online]. Praha: Sdružení Linka bezpečí [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <http://www.zssviadnov.cz/skola/soubory/dokumenty/sbornik.pdf>
15. KELLER, J., 2011. *Tři sociální světy: Sociální struktura postindustriální společnosti*. 2. vydání. Praha: Slon. 214 s. ISBN 978-80-7419-044-5.
16. KOSORIN, P., 2015. Evropské typologie bezdomovectví. *Odborný časopis: Sociální služby*. 17(3), 19. ISSN 1803-7348.
17. KOZLOVÁ, L., 2005. *Sociální služby*. Praha: Triton. 79 s. ISBN 80-7254-662-7.
18. KUBÁLKOVÁ, P., ČÁSLAVSKÁ, T. W., APPELTOVÁ, M. et al., 2010. *Ženy a česká společnost: Hodnocení implementace Pekingské akční platformy na národní a mezinárodní úrovni (Peking + 15)*. Praha: Otevřená společnost – Centrum ProEquality. 156 s. ISBN 978-80-87110-19-5.
19. LABUSOVÁ, E., 2004. Děti znamenají otevřenou budoucnost [online]. Praha: Aperio [cit. 2016-07-27]. Dostupné z: http://www.evalabusova.cz/rozhovory/matejcek_zdenek.php
20. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 2006. *Vývojová psychologie: 2., aktualizované vydání*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing. 352 s. ISBN 80-247-1284-9.
21. LIŠKA, O., 2015. Nalézt společnou řeč. In: LIŠKA, O. et al. (eds). *Sborník projektu: Česko hledá budoucnost* [online]. Praha: Glopolis, o.p.s. [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <http://cz.boell.org/sites/default/files/chb-pro-web2015.pdf>

22. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. et al., 2014. *Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 176 s. ISBN 978-80-262-0697-2.
23. MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J., 2005. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál. 351 s. ISBN 80-7367-002-X.
24. MATOUŠEK, O., 2003. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství. 161 s. ISBN 80-86429-19-9.
25. MAREK, J., STRNAD, A., HOTOVCOVÁ, L., 2012. *Bezdomovectví v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál. 176 s. ISBN 978-80-262-0090-1.
26. MEYER, S., 2016. Examining women's agency in managing intimate partner violence and the related risk of homelessness: The role of harm minimisation. *Global Public Health*. 11(1-2), 198 – 210. ISSN 1744-1692.
27. MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
28. MOŽNÝ, I., 2008. *Rodina a společnost*. 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství. 312 s. ISBN 978-80-86429-87-8.
29. PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B. et al., 2002. *Pedagogika volného času*. 3. vydání. Praha: Portál. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
30. PRUDKÝ, L., 2015. Humanistický a otevřený přístup jako jediný pramen řešení bezdomovectví. In: MARKSOVÁ, M. (eds). *Sborník z konference: Konsensuální konference o bezdomovectví v České republice* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [cit. 2016-02-12]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/20801/sbornik_final.pdf
31. PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. 2008. *Bezdomovectví*. Praha: Triton. 93 s. ISBN 978-7387-100-0.
32. RADOVÁ, M., 2015. Chudí obyvatelé ubytoven odmítají byty [online]. Ostrava: Česká televize [cit. 2016-07-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1560086-chudi-obyvatele-ubytoven-odmitaji-byty>
33. REYNOLDS, K. D., 2007. *Konstruktivní život*. Praha: Eminent. 152 s. ISBN 978-80-7281-307-0.

34. SIROVÁTKA, T., ONDŘEJ, H. et al., 2008. *Rodina, děti a zaměstnání v české společnosti*. Brno: Albert. 228 s. ISBN 978-80-7326-140-5.
35. SMĚTÁKOVÁ, M., 2016. Bezdomovectví v Brně. *Odborný časopis: Sociální služby*. 18(2), 6 - 7. ISSN 1803-7348.
36. SPIEKER, M., 2014. Manželství a rodina jako zdroj pro společnost. In: HAVLÍK, P. *Rodina a její finanční a morální zajištění. Sborník ze semináře ke 130. výročí podepsání Borských tezí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství. s. 31 – 48. ISBN 978-80-7195-795-9.
37. SOBOTKOVÁ, I., 2012. *Psychologie rodiny*. 3. vydání. Praha: Portál. 224 s. ISBN 978-80-262-0217-2.
38. ŠMRHOVÁ, J., 2013. *Děti v azylových domech – vnímání pobytu a jeho hodnocení*. České Budějovice. Diplomová práce. ZSF JU.
39. ŠOLCOVÁ, I., 2004. Kvalita života v psychologii: Osobní pohoda (well-being), její determinanty a prediktory. In: HNILICOVÁ, H. (eds). *Kvalita života: Sborník příspěvků z konference, konané dne 25. 10. 2004 v Třeboni* [online]. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <https://www.ipvz.cz/seznam-souboru/515-kvalita-zivota-sbornik-prispevku-z-konference-konane-25-10-2004vtreboni.pdf>
40. ŠRAJER, J., MUSIL, L., 2008. Dimenze životní situace rodiny. In: ŠRAJER, J., MUSIL, L. et al. *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Brno: Albert. s. 9 – 11. ISBN 978-80-7326-145-0.
41. TRÉLAŮN, B., 2005. *Překonávání konfliktů v rodině: Rádce pro rodiče a vychovatele*. Praha: Portál. 143 s. ISBN 80-7178-935-6.
42. VÁGNEROVÁ, M., 2007. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*. Praha: Karolinum. 536 s. ISBN 978-80-246-1318-5.
43. VRTIŠKOVÁ, M., 2009. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Tribun EU. 202 s. ISBN 978-80-7399-877-6.
44. Vyhláška č. 505/2006 Sb., se kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, 2006. In: *Vyhláška č. 505/2006 Sb., část 2.*, s. 22 – 23.

45. ZAPLETAL, M., © 2015. Bez cílů nelze dosáhnout našeho úspěchu! Proč?. In: *Bezvymluv.cz* [online]. *Bezvymluv.cz* [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://bezvymluv.cz/bez-cilu-nelze-dosahnout-zadneho-uspechu>
46. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. In: *zákon č. 108/2006 Sb.*, část 3., s. 40.

8 PŘÍLOHY

Příloha 1: Přepis rozhovorů s informantkami

Příloha 1: Přepis rozhovorů s informantkami

Informantka 1

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

39 let. Sourozenci jsme pět. Chodila jsem do Základní školy...i jsem do školky. S rodiči jsem vyrůstala hodně dlouho...necelých třicet let. Sourozenci žijou ve Velké Británii. Píšu si s nimi přes facebook. Jednoho bráchu tady mám, takže vlastně když mám čas, tak tam za ním zajdu. Taťka mi umřel a mamka je taky ve Velké Británii. Já jsem tam byla taky ve Velké Británii...byla jsem tam dva roky, ale nelíbilo se mi tam. Protože jsem musela chodit každý den do školy a nenaučila jsem se, tak jsem se na to vybodla. Já anglicky neumím, ale moje dcera jo. V česku jsem bydlela v jednom bytě a byla tam všude plíseň...tak mi sociálka řekla, že tam nemůžu být, protože děti jsou astmatici. Minulý rok jsem nastoupila do azylovýho do tří měsíců...a pak jsem našla podnájem, tam jsem bydlela tři měsíce, pak jsem ho musela znovu opustit a tak jsem znovu tedy.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Svobodná, měla jsem přítele...ten je ve výkonu trestu, jeho bývalá manželka ho udala. V lednu jsem tam za ním byla...takže jsem tam byla sama a v březnu se tam chystám a taky vezmu děti. On je rád uvidí.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají vaše děti?

Mám dvě děti. Jsem ráda, že jako je mám. No okolo třiceti...dlouho jsem čekala, než jsem otěhotněla. Chci, aby se děti vyučily, aby z nich něco bylo. Přítel je taky vyučenej číšník, kuchař.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Já jsem se jenom ukončila základní školu. To už ne, nechci si ho dodělat.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá vám někdo?

Myslím si, že jo. Ne teď jsem na to sama. Já vstávám v 6 a děti budím v 7.20. Synáčka doprovázím do školky a dcera vlastně chodí sama. Dcera pak napíše úkoly. Synáčka vyzvednu, svlíknu ho a hraje si. Během dopoledne uklízím, vařím, peru, furt dokola. Buď to uklízím, nebo se dívám na televizi. Někdy jsou ve spolce a někdy si s ním hrajou lidi odsud. Já chodím spát v sedm nebo osm...děti chodí brzo šest nebo sedm.

6. Hledáte si novou práci nebo někde pracujete?

Teď ne, protože jsem...teď marodím. Se žádama. Příští týden musím jít na rehabilitaci...teď marodím s holkou, protože má zánět ucha. Až se uzdravím, budu si hledat práci, ale sama nevím jakou...dlouho nesmím stát ani sedět. Dělala jsem v nemocnici v prádelně a pak na interně. No teď jsem registrovaná na Úřadě práce a taky jsem v invalidním důchodě. Když bych ale neměla zdravotní problémy, to jo, chtěla bych chodit do práce.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Neměla jsem kam jít už no. Furt lepší než nic...že jo.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? Jaké?

Hledám, jenže na to potřebujete nejdřív kauci. Není z čeho šetřit...je to málo, co беру. Nevím, budu muset zkusit paní ředitelku, jestli mi prodlouží tu smlouvu. Ubytovny je tady všechno plno...nabídku bez kauce jsem ještě nenašla.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Někdy jo, někdy ne...dluhy ale nemám. No vlastně tady dlužím 150, jinak ne. Dostávám invalidní důchod, na živobytí a na bydlení. Vlastně celkově asi 10 000...no a zbyde mi necelých jedenáct set ani ne.

10. Co pro vás znamená rodina?

Všechno. Pro ně žiju.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případě, jaké jsou vaše hodnoty?

Děti, otec dětí...láska

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Hlavně najít byt a konečně žít jako normální člověk.

13. Co očekáváte od svého života?

Nevím vůbec...doufám, že jenom dobrý.

14. Kde se vidíte za 10 let?

Ve svém bytě.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Máma mi nejvíce pomohla...když jsem byla v krizi, tak ona mi vše koupila...nábytek, všechno. Když jsem ztratila bydlení.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Tak jsem. Furt něco...ale lepší je mít svoje. Furt se hádáme kvůli dětem.

17. Jaké jsou Vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

Šetřit, ale to nejde. Koupíte dětem pár hadrů, obědy...furt dokola. Nejde to. Najít bydlení. Ale když voláme, tak všude chtějí kauci. To je furt dokola. Jako je toho málo, že

ten měsíc něco ušetřit. Já nemohu dělat dvě směny. To ani náhodou...kvůli dětem, zádům, tady jde o psychiku hlavně...je toho moc.

Informantka 2

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

21. Já mám z tátovo strany sedm sourozenců, no a se třema se znám jinak ne a z mámy strany mám jednu vlastní sestru. Vyrůstala jsem na Západě...Západočeskej kraj. Na základní školu...do školy jsem chodila u Plzně. O pravým tátovi jsem se dozvěděla v osmnácti...takže jsem do osmnácti žila u maminky. Snažila jsem se s ním dát do kontaktu. Ze začátku o mě moc zájem neměl a až vlastně po půl roce to bylo lepší. Od osmnácti jsem odešla od maminky a žila jsem s přítelem. Sama jsem pak zůstala v Jižních Čechách. Maminka si před pěti lety našla přítele...no a mamka po dvou letech se odstěhovala na Moravu a já jsem zůstala tady s přítelem. S maminkou se stýkáme, ale dlouho jsme se neviděly. Většinou jsem za ní jezdila já, ale teď mě překvapila, že přijela ona. Dlouho jsem otce neviděla, vlastně naposledy před půl rokem.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Svobodná. Tatínek syna má jinou přítelkyni...byla jsem s ním tři roky. Do teď nevím, jestli jsme spolu.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají Vaše děti?

Jedno – 2 roky a teďko druhý čekám. Právě, že jsem se seznámila s novým klučinou a chvilku jsme spolu chodili a vlastně to bylo nečekaný. Já to nevěděla. Nemá k tomu zájem jeho otec. Byla jsem z toho zaskočená, no ale všichni mi to rozmlouvali, ať si to nechám vzít...rodiče, sestra...No, ale čím víc mi to rozmlouvali, tím jsem si řekla, že si to nechám. Doktorka řekla mi, že to čekám už pět týdnů. Chtěla bych holčičku...tentokrát. S prvním jsem v osmnácti otěhotněla a v devatenácti jsem porodila.

Takže v devatenácti. Rád si kope s míčem a ráda bych ho zapsala do fotbalového týmu, ale nevím, v kolika letech by ho vzali. Tak jako pro mě znamená hodně, asi kdybych o něj přišla, tak asi bych se zbláznila.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Mám základní, protože střední školu mám přerušenu...obor kuchař, číšník. Já jsem to měla teďkon v plánu, ale teď už ne určitě. Já jsem to zkoušela teďkon dálkově, když jsem měla syna, no ale jakoby učitel mi řekl, že druhák bych musela udělat celej od začátku a potom až třetíak bych mohla dělat dálkově...takže protože nejsem schopná, kvůli dítěti, nemám tu nikoho.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá Vám někdo?

Já jsem od malička byla na malýho sama, takže jo. Tři měsíce mi pomáhala mamka. V porodnici mně nenaučili nic, takže všechno moje maminka. Ráno vstávám v osm s malým. Dopoledne uklízím...pak o tý jedenáctý, dvanáctý vařim, potom dám malýmu oběd ve dvanáct v půl jedný. Pak malýho vlastně...chodí po obědě spát. Jak kdy usne. Potom chodím s malým na procházku ve tři, ve čtyři, když se probudí. Malýmu, když přijdeme z procházky, dám mu vlastně svačinu. Potom nejdýl v půl osmý malýho koupu a nejdýl ve čtvrt na devět už spí. Vlastně mu dávám před spaním ještě mlýko. No já chodím spát nejdýl ve čtvrt na dvanáct. Mám období, kdy nechodím spát vůbec, protože mám kvůli malýmu převrácený spaní. Většinou ještě večer uklízím.

6. Hledáte si práci nebo někde pracujete?

Zatím si práci nehledám, kvůli dětem. Až bude malej ve školce i teď to nenarozený...tak určitě. Asi spíš tu číšničinu, tak kuchařina mě moc nebavila.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Protože jsem přišla o bydlení...protože malýho tatínek mě vyhodil z bytu. Já nevím, jakej tam byl důvod, kolikrát jsme si nesedli a on mě i bil. Jenže my jsme se dali pak nazpátek. My jsme si našli ubytovnu, kde jsme vlastně pobývali, jenomže jsem

dostala vlastně mateřskou, no ale momentálně jsem si peníze schovala k přítelovi a sousedka mi je vzala a potom mě z nájmu vyhodili na ulici, proto jsem skončila tady.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? A jaké?

Stále hledám, ale nemám možnost ho dostat a splácím dluhy, do kterých mě jeho tatínek dostal. Právě, že nemám a to není už dlouho, co tedy ještě budu...hodně krátká doba. Přemýšlím, jak můžu, ale nic mě nenapadá. Azylový domy jsem se snažila obvolat a nic. Dávala jsem teďkon žádost paní ředitelce a nevím, jestli mi ji prodlouží, protože kvůli bejvalýmu přítelovi, co mi měl dávat alimenty, tak mi za minulej měsíc nedal a kvůli tomu tu mám dluh na nájmu za leden. Jinak jsem většinou bydlela po známých...neměla jsem na to, no a teď mě tam spíš nechťej. Hodně často jsem se stěhovala. V bytě a na tý ubytovně.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Nezvládám. Z mého příjmu, co mám. Mám u Providenta dluhy, tam splácím a ještě u sociálního a zdravotního. U Providentu jsem myslela, že to platil přítel, ale neplatil a zbývá mi tam asi devět tisíc...tam teď přesně nevím, ale tam jdou ty penále, takže se částka mění pořád. Já mám rodičovský příspěvek 3.800 Kč, potom vlastně od jeho táty pobírám alimenty a to je 2.000 Kč. Potom pobírám živobytí, hmotnou nouzi a na bydlení...zatím pobírám 1.500 Kč. Je problém něco našetřit a vlastně přídavky, ale ty mi zatím zamítly.

10. Co pro vás znamená rodina?

Rodina? Právě, že nevím, nemám v rodině spoleh, nepomůže mi, nic. Malýho mám ale ráda, je to moje vlastně štěstí. Při všem vydrží...podporuje mě.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případě, jaké jsou vaše hodnoty?

Malej. Bydlení, aby už vyšlo a pravýho chlapa.

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Aby už se konečně vyučila, abych si našla vhodnou práci, a abych se dokázala o vše postarat, správně vychovat ty děti.

13. Co očekáváte od svého života?

Aby se děti vyučili, aby se měli líp než já, aby na tu školu nekašlali jako já...a abych našla to bydlení už.

14. Kde se vidíte za 10 let?

V Paříži při západu slunce. (smích) Tomu malému bude 12, takže se asi neožení...já nevím...potom v nějakém bytě.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Pro mě bylo nejhorší to, že jsem skončila na ulici a byla jsem třičtvrtě roku...byla jsem tam pod stanem. Bylo to vlastně u starého hřiště. Nic jiného mi prostě nezbývalo, na bydlení jsem neměla vlastně a na byt si musel vzít bejvalej přítel půjčku. To jsem byla ještě těhotná. Bylo to vlastně před třema rukama...jaro, léto i podzim. Hodně jsem se bála. Nikdy jsem nevěděla, co se objeví. Já jsem si vlastně našla azylový dům...takže jsem se z toho dostala sama.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Nejsem spokojená, chtěla bych ten život mít jinačí. Chtěla bych udělat to, abych si našla bydlení. Vlastně malej, aby byl spokojenej, aby měl všecko. I to mimčo, aby se mělo dobře a našla si nového přítele, který mi ze všeho pomůže...a abych se zbavila dluhů.

17. Jaké jsou vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

Najít si bydlení. To bydlení snažím se pořád hledat...to je právě to, že já ani nemám jak, z čeho našetřit.

Informantka 3

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

40 let. Mám dvě sestry. Otce jsem nepoznala, protože se moji rodiče rozešli ještě před mým narozením. S matkou teď nic moc nevycházím a ta nevychází s nikým. Otce jen jsem ho viděla, když řešili alimenty, z okna. V rámci restituce nám sebrali byt...a přestěhovali nás. S tím novým bydlením jsem se nemohla ztotožnit. Najednou sídliště. Nemohla jsem si tam nikdy zvyknout. Tak jsem se od té doby snažila sehnat bydlení v jiné komunitě. Sice nejsem rasista, ale nějaký věci mě štvou. Potom jsem odešla z učnáku, protože jsem se věnovala kapele a pak jsem se věnovala i matce, která se tenkrát rozvedla se svým druhým manželem, tak byla na dně, a tak jsem jí pomáhala. Ve 24 se mi podařilo koupit dům, a tam jsem poznala svého manžela. Tam jsme se do roka, do třičtvrtě roku vzali a měli jsme spolu dva syny. Jak se říká okolo toho 10. roku...tak to bylo okolo 7. roku. Vzniklo u nás domácí násilí i na mých synech. Tak vlastně několikrát ho museli vykázat z domu, ale pořád se to stupňovalo, a tak jsme se rozešli. Hrála jsem v kapele a tam jsem poznala tátu dcery. Tak jsme se necelých dva roky přátelili a to jsem ještě byla vdaná. S manželem jsme se rozešli a pak jsem začala chodit s tátou dcery. Její tatínek se vrátil ke své manželce. On chtěl být pořád na dvou židlích a oni mi všichni říkali, že bude špatnej a já byla tak blbá, že jsem ho brala pořád zpátky...blbá jsem na to přistoupila, že by ten vztah chtěl otec dcery nějak stvrdit. On měl dva kluky a já taky. A tak se to povedlo. Už, když jsem se rozváděla, tak jsem chodila k psychologovi a brala prášky...a jak jsem se dozvěděla, že jsem těhotná, tak jsem vysadila prášky. No, a když jsem byla ve čtvrtém měsíci, no tak za nim jezdila manželka a prosila ho, aby se vrátil domu, a protože bydlí společně s rodiči ve velkém domě, oznámil mi, že pokud zůstane se mnou, tak ho vydědí a nenechají mu nic. No tak se rozved. Když jsem byla těhotná, tak jsem si chtěla dodělat školu kvůli třem dětem. Zůstávala jsem doma sama. Vařila jsem a tak jsem si zvolila kuchař, číšník a po porodu dcery jsem dokončila školu.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Rozvedená, bez přítele a už chlapa nechci ani vidět. Nechci to zkoušet znova a zároveň, aby někdo ubližoval mojim dětem.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají Vaše děti?

Tři. V 26 jsem měla první dítě. Třeba, aby nezažívaly to, co jsem zažívala já, když jsem byla malá. Aby se spoléhali oni na mně...aby nebyly spíše se mnou, ale spíš šly ven. Aby neřešily to, co já. Moje matka nedělala ani vánoční cukroví. Ale já prostě pečou kvůli dětem, aby to tam vonělo, a aby si to užili.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Učňák...Střední bez maturity, já byla hlavně ráda, že ho mám, takže nevím, jak se to pořádně píše. Já jsem přemýšlela, že bych si zase udělala vyšší, ale protože když nemám svoji polovičku, tak bych to těžko dodělávala. Až když by šla malá do školky a teď převážně musím brát ohled na ty děti než na sebe. Ale pak třeba jo. Kdybych to zvládla, pak finančně a zkrátka, aby to nebyly vyhozený peníze.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá Vám někdo?

Nikdo mi nepomáhá. Ze začátku, když se narodila dcerka, tak jsem se bála, ale pak jsme si stanovili určitý systém. I když se objevil nějaký dluh, tak se stejně nějak zvládlo. Nesnáším Vánoce, kvůli financím a pak i má syn narozeniny, jsem z toho vždy, aby to nepocítily. Kolem šestý ráno vstávám a budim kluky do školy...to zároveň s klukama se rovnou zbudí dcera, tak zaopatřím dcerku a pak jedou do školy. Pak ještě zalezu do pelechu a dcerka se budí na sváču kolem desáté hodiny. Pak klasika, tak začneme chystat oběd, po obědě jdeme ven. Doma je klid, tady je to šilenej rozdíl. Samej řev, to je extrém, mě to tady deprimuje. Vracíme se, kluci se vrací ve tři hodiny. Pak samozřejmě, co bylo ve škole a tomu staršímu se nechce, mladšímu jo. Samej chaos...běžnej u tří dětí. Defakto do večera, pak skončíme na zahradě. Doma uklidit,

nákup a pak koukáme na Prostřeno...protože ten starší chce být taky kuchař. Pak se to točí kolem dcerky...příprava na spaní a pak i kluků. A kontrolujem ještě úkoly. Ted' tu mám špatný svědomí, co kdyby byly děti, když tam hořelo. Ještě, že se to takhle stalo a nebyly tam děti.

6. Hledáte si práci nebo někde pracujete?

Zatím si nehledám, z důvodu dětí, tak nemám snahu...ale budu chtít dělat v kravině, když to mám u nás. Hlavně, když bude slušný výdělek...hlavně obstarat děti. Strašně bych se tam ráda dostala...protože je tam jen ranní směna. Zase staršího syna nechci zatěžovat, to právě dělala moje matka a to prostě nechci.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Byli jsme u doktorky a starší syn měl horečku, tak jsme jeli jen z domu a už jsme jeli domu a všude kouř a volali jsme hasiče. Za hodinu a je všechno pryč.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? A jaké?

Dávám dům dohromady. Klukům vše shořelo a mně vychází jen cena kluků do školy 100 Kč, tak prostě nejde kvůli všem poplatkům. Zatím nevím, jak dlouho to bude...dva měsíce, nejsem si jistá.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Měla jsem příspěvky na bydlení, dostávám výživný, příspěvky na děti, vše mi shořelo i rodné listy. Mám to hodně s odřenýma ušima...ale když mám psychický potíže, tak mám tendenci, kdy zvracím. Kolikrát mi stačí míň, než dcerce, tak náročná nejsem. Spíš věci spojený s poplatky s dětma. Ani za kulturou nechodím a spíš mou zábavou a kulturou jsou moji děti. Bejvalej, ale zase platí spořádaně výživné.

10. Co pro vás znamená rodina?

Prísahám, že se strašně stydím, co se stalo. Hlavně kvůli klukům. Hrozně si to prostě vyčítám, co kdybych do toho auta nasedla...Chtěla bych se v životě otočit a vědět,

že to za to stálo. Aby se za mě nestyděly děti...aby děti měly nějakou jistotu, hlavně zázemí, že se mají kam vrátit. Moje matka mi taky nepomohla a to má 3 + 1. U nás se sráželo k zemi.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případně, jaké jsou vaše hodnoty?

Několikrát jsem o dítě přišla, když jsem byla mladá a o to spíš asi prostě žiju mimo realitu...bych neměla právo brát právo, nárok na život můj malý dcerky. Když si něco řeknu a snažím se za tím jít. Já jsem šťastná, že to tak dopadlo.

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Aby na mě byly děti pyšný. Nechci jim úplně odbít, prostě chci, aby na mě byly pyšný. Já jsem se za matku styděla...protože často střídala partnery. Moje máma je na chlapy prostě. Já za život měla jen čtyři chlapy.

13. Co očekáváte od svého života?

Že se na mě taky trošku usměje štěstí, že se nebudu muset pořád brečet do polštáře a přetvařovat se před svými dětmi. Kolikrát si taky říkám, že bych mohla narazit na někoho milého, hodného člověka...a aby měl rád moje děti. Já chci taky, aby někdo pomohl mně, já nechci být ta silná...mě nic jinýho nezbylo. Já jsem na ně sama a beru je i na hokej.

14. Kde se vidíte za 10 let?

V blázinci. Já to nezvládám. Každý večer brečím do polštáře. Pořád se musím přetvařovat před dětmi.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Přiznat, že mě manžel bije. Přiznat to nahlas přede všema a potom si přiznat, že dcerky táta mě měl jen jako loutku. Svě mindráky léčil na mně. Nesměla jsem se zpozdít. Jinak jsem ho hned podváděla. Dal mi na noc seznam věcí, co mám udělat...když jsem je

nezvládla, tak mi vyhuboval. Soudí mě podle své matky, že mám pokřivenej charakter a soudí se se mnou u soudu.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Ted' zatím nevím. Ted' jsem na tom, že se něco stane. Nevěřim na nic pěkného. Byla jsem vždy smolař. Jen v to doufám.

17. Jaké jsou vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

Pro mě je ted' středem zájmu...aby děti byly spokojený, ale i já. Že si říct, jo nebylo to všechno takový, ale zvládlo se to...a že si můžeme důvěřovat a zároveň se na sebe spolehnout.

Informantka 4

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

21. Pocházím z Jižních Čech, tam jsme bydleli devět let. Mám dvě sestry a tři bráchy...všichni jsou vlastní. S obouma rodičema jsem vycházela v pohodě. Po základce jsem chodila na střední, a protože z finančních důvodů jsem toho nechala. Chodila jsem jen do prvního. Vztahy s rodičema jsem měla normální...šlo to. V osmnácti jsem odešla od rodičů. Mamka je tedy v azylovém domě a otec je pryč. Měl jít sedět, tak utek před kriminálem...za svoje kraviny. Já jako dítě jsem mu do toho nemohla mluvit...nic. On není taky špatnej, oni mě měli taky brzo.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Svobodná. Jinak takhle mám přítele s tatínkem mých dětí, pět let jsme spolu. Ted' jsme měli takovou krizi a jsem nastoupila sem a ted' už by jsme měli zase spolu bydlet. Protože se nám hodně lidí míchalo do vztahu, nežili jsme jen mi dva.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají Vaše děti?

Dvě. Kluka a holku. První jsem měla v osmnácti...a znamenají pro mě všechno. Mladší holka je teď v nemocnici...se zápallem plic a těžkým astmatickým záchvatem. Už asi od čtvrtka.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Základní. To asi už ani nestihnu...ale problémy s prací nebudu mít, protože jsem domluvená s mistrovou, půjdu do kuchyně.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá Vám někdo?

Jo. Už to funguje několik let. Jenom furt mi dělá starost ta společnost. Můj syn nemluvil sprostě a tady se naučil. Je to lepší na tý ubytovně, i když tam je víc lidí. Nikdo...jen občas mi matka pohlídá děcka, když si potřebuju něco zařídit, ale to jsou výjimečný dny. No denně tak do tich devíti jsem už vzhůru, tak když mě nezбудí dítě, tak azyl...zde je dětí dost. Potom snídaně, úklid, vaření...po obědě zase uklízet, pak nějaký to vyřizování, pak máme schůzku s tatínkem dětí. Pak zase jdeme zpátky do azylového domu, pak přijde večere, koupání a spánek.

6. Hledáte si práci nebo někde pracujete?

Na mateřský...po mateřský jsem ale tedy domluvená nastoupit tam do tý kuchyně.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Tak my jsme se i neshodli a porvali jsme se. Už to chtělo změnu, kdybych to neudělala já, tak on taky ne. Tak, když jsme měli nějaký problém, tak jsme si to vyřešili, ale teď to mělo za následek jedenáct flašek, protože slavili narození dítěte s kamarádem. On do mě strčil a pak já jsem chtěla odejít, tak jsem do něj strčila a on upad na hlavu...takže nějak vzájemně. On teď bydlí u mámy.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? A jaké?

Mám teďka, se zrovna stěhuju...na ubytovnu. Dva měsíce sem chodil, furt mi psal, pořád nějaký omluvy, tak jsme si o tom promluvili...a budem spolu. Teďka po dlouhý době po roce a půl jsem šla sem. Teď jdu do jiný ubytovny a jinak jsem byla pořád v tý samý.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Pobírám sociální dávky. Mateřskou mi stanovili oni do čtyř let. Na syna přídavky, pak na živobytí a bydlení. No z toho žijeme. Všechno ne...já první platím nájem, jako střecha nad hlavou. Půjčky neplatím, protože na ty už vážně nemám...no a zbytek na jídlo, no a na ubytovně to máte všechno v nájmu. No chtěla jsem ty dluhy nařídit na splátky, ale nedají mi menší než 1.000 Kč, a když budu to tak dávat sem tisícovku a tam tisícovku, tak to vážně nejde...no a do budoucna je to na tatínkovi, bude muset víc makat. Chci si sehnat i bydlení...nechci, aby moje děti vyrůstaly na ubytovně. Chci jen normálně žít. Nějaký ty procházky a tak.

10. Co pro vás znamená rodina?

Hlavně starost...i potomky. (smích) Ale hlavně zodpovědnost taky. Moje rodina to jsou teďkon moji děti a můj muž. Dřív to byli rodiče a sourozenci. Dnes už se to nebere... Před tím jsem nikdy na gynekologii nebyla. Nemohla jsem dítě dát pryč. Obě moje děti byly neplánovaný...ale přítel, že nebude zabíjet dítě a na třetí už jsem šla. Nechci tolik dětí, moc se bojím tý dnešní reality...aby nezačal brát drogy nebo kouřit trávu. Prášky mi taky nedá, protože nevěří, že je budu pravidelně brát. Po císařáku mi tam nechali vzduch, takže nemůžu jíst žádný věci, co nadýmají a po druhé už jsem se nechtěla nechat otevřít.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případně, jaké jsou vaše hodnoty?

Hlavně teďka si chci vychovat děti a zázemí. To je všechno, co chci, zázemí a vychovat si děti. Práci a tak, to už se ale nějak zařídí.

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Já ani nevím. Moje sny spíš skončily. Jako ohledně mně. Jakmile jsou tam ty děti.

13. Co očekáváte od svého života?

Tak určitě další rány. Chybama se člověk učí. Tak, aby mi nadělil byt, abych mohla někde sjezdnout...ale to jsem měla jiný plány...udělat si školu, koupit si hezkej byt. Stát se návrhářkou a všechno se to zborťilo. Ale už jsou děti moje...už bych je dala někomu. Jsem za ně fakt ráda, ale kdybych je neměla, tak bych se snažila ten život mít jinej.

14. Kde se vidíte za 10 let?

Možná tak pod kytkama. (smích) V nějakém bytečku, krásném zařízeném...popíjet v něm kafičko, nožičky na bobíčku a klid. Tak bych se vážně chtěla vidět.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Když jsme neměli, kde bydlet, to jsem ještě neměla děti, táta byl zavřenej už několikrát, pak zase ho pustili, já mám takovej život kvůli rodičům. Já jsem se musela starat o čtyři sourozence v jedenácti letech. Všichni jsme dopadli tak, že jsme neměli kde bydlet, dříve jsme měli všechno, auta, peníze, teď jsme rádi, že alespoň máme něco.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Ještě ne. Bydlení. Hlavně mi jde o to bydlení. Normální obyčejný život, pak budu spokojená. Ono stejně pak budou samý starosti.

17. Jaké jsou vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

Vychovat děti, hlavně vlastně zajistit bydlení, zavést je na dobrou cestu, spokojenej život. Všechno bych udělala. Už jsem to psychicky jednou nezvládala. Otrávil jsem se. No prostě bych hlavně chtěla klid...aby se do mě nikdo nemíchal. Nikdo se nestaral, to, co dělám. Prostě klid.

Informantka 5

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

31. Jednoho sourozence...staršího o dva roky. Mám oba rodiče. Bydlí mimo, takže se moc nestýkáme. A můj bratr...nemám s ním moc dobrý vztah. Protože mi nedovolil u sebe mít psa a já si nemůžu dovolit bydlet 25 km od města. Takže ho teď mám v zařízení, kde o něj pečují. Od 17 jsem se o sebe starala sama, byla jsem ráda, protože mě rodiče bily, ten strach tam pořád je, chodila jsem i k psychologce...a i jsem pochopila na 95%, proč to dělal, ale stejně tam ten strach je. Tátu v životě nikdo nevychoval, ale jinak to byl hodnej člověk, v životě se o něj máma nestarala. Byl to dítě ulice. Matka ho hrozně omezovala. Já ji prostě nenávidím. Takovýhle typ ženský by si neměl pořizovat děti, kdyby neměl babičku, tak nemá ani oblečení. Jeho matka taky byla mlácena. Do 19 let jsem dělala školu, bydlela jsem u babičky, školu jsem si bohužel nedodělala, ale přesto jsem dělala pekařku, i když mám alergii na mouku. Jinak to nejde, je to boj. V dnešní době si nemůžu dovolit marodit. Prodělala jsem už čtyři zápal plic. Už skoro rok jsem nedostala nic od státu. Otěhotněla jsem, ale před čtyřma rokama jsem měla mimoděložní, takže kdybych si to teď nechala vzít, tak teď už nemám dítě. Celý život jsem makala, za poslední dva roky nemám nárok na mateřskou, protože mi šéf neuzavřel smlouvu. Od 19 jsem dělala na stálo. Celých 16 let jsem pracovala a blbý dva roky...kvůli tomu zaměstnavateli...takže teď kvůli dvěma rokům nemám nárok na mateřskou...a až teď...tedy za rok, dostanu vůbec hmotnou nouzi, neumím si to na úřadě vyřvat. Jakoby v pátém měsíci mý rodiče zjistili, že jsem těhotná a máma pracuje v baru, tak se to hodně rozneslo, tak mi nabídli, že mi koupí kočárek, ale od té doby mi volali 2x, tak moc často mě nevidí, má raději štangasty než mě...není to tam dobrý. Vyčítají mi můj život, protože mi vyčítají, že jsem ve 20 letech chodila s podnikatelem a on mě mlátil...máma mi vyčítala, že proč jsem s ním nezůstala, nebo alespoň si neudělala s ním dítě. Bráním se tomu, po třech letech jsem od něj odešla. Stalo se mi to u třech chlapů v životě, že mě mlátili. Ten jeden ustavičně žárlil. Tak proto. Druhý kvůli úklidu, tak po čtyřech letech, do té doby mě neuhodil, ale byl nezodpovědný, já musela všechno zařizovat. Musela jsem mít tři práce...koupili jsme si barák. Slíbil, že tam bude makat,

ale nemakal tam. V třetím byl otec dítěte, byl taky chronicky zárlivej. Nemohla jsem makat, vyčítal mi, že komunikuju v práci s chlapama. Udělal tam scény, pak mě uhodil, že jsem ho poslala domu. Utekla jsem od něho. Pak měsíc mi ještě nedal pokoj. Vyloženě Stalking tam byl. Zná mě léta, on věděl, že já potřebuju být mezi lidma, on chtěl mě mít pořád doma. Ještě teď jsem měla kluka, ale lek se toho, že jsem těhotná, ale zůstali jsme kamarádi. Kvůli bejvalý tchýni žiju, protože jsem každý den jsem se s nožem chtěla podřezat a ona mě držela na živu, byla jako moje máma. To byl lepší vztah než s mámou. Já uklízela od 11...všechno jsem dělala sama. Psycholožka mi hodně pomohla. Základ byl od rodičů dobrý, táta nevěděl, že to dělá špatně...měl to od výchovy a máma taková prostě byla. On mě mlátil, aby ze mě něco bylo. Žádnýho chlapa jsem nenahlásila, oni potřebují typickou mrchu. Je to dobrou i výchovou. Nikdy jsme ale nestrádali materiálně.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Svobodná. Bez přítele.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají Vaše děti?

První budu mít...začínám teď devátý měsíc. Samozřejmě, já to beru jako poslední možnost, furt lepší, než někde na ubytovně s nějakýma feťákama. Hlavně to zázemí. Starám se o všechny věci, které budu potřebovat. Beru to tak, abych psychicky zvládala všechny ty věci okolo.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Základní, bohužel. Chtěla, ale v mém věku už je to problém, protože bych si to musela všechno platit sama. Já to plánovala čtyři roky...nakonec to bylo mimoděložní a to bylo moje celé snažení o dítě.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá Vám někdo?

Tak samozřejmě, že se spousta věcí budu muset naučit, ale hodně jsem byla s dětmi a až bude i moje, tak mě to naučí život a s uklízením nemám problém, protože to

dělám jako profesi. Mám kamarádku, ta mi pomáhá...prožívá to se mnou, takže mám lidi okolo sebe. Jako rodiče celkem nejmíň, ale třeba překvapí.

6. Hledáte si práci nebo někde pracujete?

Já dělám jen ty brigády, ale jen o víkendu, kvůli těhotenství. Jinak jsem dělala na dohody, ale stejně je to k ničemu.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Z důvodu, že jsem neměla kam jít, nemohla jsem bydlet s nikým, protože by mi nic nezaplatili. Spala jsem pak už ve skladu v baru, tak už jsem si prostě zařídila azyl.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? A jaké?

Jo. Mám už rozhozený sítě...mám i kamaráda, je to realitka nejméně placená, ale chci to řešit, ale až po porodu, abych teď byla v klidu...a abych měla nějaký ty finance. Jinak od 19 jsem bydlela v podnájmu s přítelem, pak u kamarádky, kvůli tomu, že mě bil, pak s dalším jsme si koupili barák a pak jsem ho musela prodat, protože jsem musela být tři měsíce v nemocnici. To je tak, když člověk nehledí na svoje zdraví. Pak jsem bydlela, kde se dalo. Pak mě vyštípali z dalšího nájmu, obrali mě o peníze v práci. Proto jsem neměla ukončení v práci a pak to byl takový koloběh.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Nemám placený zdravotní, sociální. Já si vydělám za týden 3, 4 stovky...takže, když pak jezdím k doktorům, takže musím mít na lístky a tak. Nemám z čeho platit. Já nejsem na pracáku, protože jsem měla 40tky horečky, tak mě vyřadili. Neřekli mi, že mám poslat mejl. Do teďka jsem nic nedostala a až teď mi schválili 3.400 Kč. Tak to je první příspěvek, co od nich dostanu. Já teď čekám na ty peníze, jak na smilování, protože potřebuju koupit vybavu do porodnice. Vždy mi spíše cizí lidi pomohli, více než moji rodiče.

10. Co pro vás znamená rodina?

Samozřejmě mi chybí, ale nejsem ten typ...jsem hrdá po ní, stejně je to ale moje máma a nenahradím si ji.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případně, jaké jsou vaše hodnoty?

Bydlení, mít práci, mít nějakou jistotu, měla nějaké úspory na zajištění a taky hlavně to dítě. Ale ty priority...aby člověk je měl postupně, pak si člověk podle toho vybírá i známý.

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Každopádně, aby moje dítě mělo všechno, co potřebuje. A chci taky podnikat, abych nebyla závislá na zaměstnavateli. Protože sama jsem zažila, že člověk na to nemá. Taky chlapy hlavně. Kdybych nebyla těhotná, tak už jsem měla i prostory.

13. Co očekáváte od svého života?

Samozřejmě...dobře vychovat svoje dítě...a aby mělo dobrou budoucnost. Měl uspořené peníze na pořízení bytu, aby bylo zajištěno. Proto chci podnikat.

14. Kde se vidíte za 10 let?

Každopádně v začátkách podnikání. Já chtěla do Anglie, aby si nahromadila peníze, já už měla zařízenou práci, ale neodjela jsem, protože jsem zjistila, že jsem těhotná.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Nejhorší pro mě bylo se rozhodnout, co a jak, když jsem otěhotněla. Zatím to zvládám, ale uvidíme po porodu. Hodně mi pomohla moje psycholožka.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Radši bych bydlela v bytě. Ale беру to tak, jak to je. A alespoň jsem v azylu a asi to je nejlepší, ale změnilo se plány. Já už jsem se vyrovnávala se spousty ránama. Naučila jsem se brát život s nadhledem.

17. Jaké jsou vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

V tuhle chvíli moc toho dělat nemůžu, ale pak pro dítě chci udělat zázemí pro svoje dítě a po mateřský, co nejdříve...abych mohla zrealizovat svoje podnikání, aby dítě mohlo mít, co potřebuje.

Informantka 6

1. Kolik je vám let? Mohla byste mi shrnout váš dosavadní život?

26. Tátu nemám od dvou let, protože zemřel. Sourozence nemám žádnýho. S mamkou mám vztahy dobrý, ale tam, kde bydlí, tak tam nemůžeme bydlet společně. Pak více méně, když tatka umřel, tak si mamka našla přítele. Ti mě adoptovali a hodně mi teď pomáhají. Pak jsem chodila do Prahy do dostihové školy na střední. S mamkou jsme se zdálili...jezdila jsem hodně do zahraničí. Měla jsem taky poruchy příjmu potravy, tak jsme se s rodinou odloučili. Pak jsem si našla přítele a plánovali jsme budoucnost a on pak umřel a mě to hodně položilo, začala jsem pít alkohol a pokusila jsem se o sebevraždu. Pak jsem začala hodně pít a máma se o mě hrozně bála a tak jsem tedy bydlela u prababičky a pradědy. Pak jsem se zase vrátila ke koním, ale kůň mě skopal, takže jsem přišla o ledvinu a upadla jsem do klinický smrti. Museli mě oživovat. Tak mě to zase padlo na dno, protože jsem nemohla zvednout ani skoro dvoulitrovou flašku. Pracovala jsem ve fitku. Pak jsem se zase starala o koně. Pak jsem si našla synovo tátu...a našla jsem si jinou práci. Dělal jsem i výživnýho poradce. Pak to nešlo s tatínkem syna, pak jsme se rozešli a pak jsem se po dvou týdnech dozvěděla, že jsem těhotná. Tak jsem si našla jinýho, pak to šlo super, ale v sedmém měsíci začal být velmi žárlivej a majetnickej a tak tam proběhlo psychický a fyzický násilí, tak jsem šla od něj,

ale k prarodičům bych ani nemohla bejt...už jsou hodně starý, takže jsme se domluvili tak, že si najdu azylovej dům. Ale řekli, že mě chtěli mít u sebe. Malej se mi narodil a jak jsem byla sama...tak u koní jsem našla kluka, po pěti měsících jsem se k němu chtěla nastěhovat. Byl ale v podnájmu, tak ani byly nadšený...pak si tam vyměnili názory, začala se o mě vozit, ale přítel tam měl osm koní, tam jsme to vyřešili takhle, ale nemohl mi zaplatit bydlení, a nevyřešilo mi to nic tak jsme zažádali tady v azyláku, bylo to neschůdnější. Pomáhá nám i finančně. Řekli jsme si ale na rovinu, že jsme přátele. Pak když jsem tady, tak se začal o něj zajímat jeho táta, jeho rodiče čekají ode mě testy DNA. Hodně se teď o něj stará. Teď uděláme ty testy, aby byl klid. Teď se hodně sblížíme s jeho tátou, já mu řekla, dej tomu čas, že to necháme postupně...že si teď chci najít byt. Třeba pak po měsíci se k sobě nastěhujeme. Ten malej potřebuje u sebe mít tátu. Jeho otec má vysokej příjem, tak mi to dává bokem. Pak to chceme dát nějak dohromady, postupně.

2. Jaký je váš rodinný stav?

Svobodná.

3. Kolik máte dětí? V kolika letech jste měla první dítě? Co pro vás v životě znamenají Vaše děti?

Jedno. V 25 letech. Uplně všechno na světě. U něj fakt stačí, aby někdo na něj nadával. Tak jsem se s ním poprala. Jakmile někdo má něco proti mému dítěti, tak jsem nepřičetná.

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Chtěla byste si ho v budoucnu dodělat nebo si ho doděláváte?

Je to vlastně střední škola, ale výučňák. Teď jsem si podala přihlášku na cestovní ruch, tak dálkově, abych si to dodělala.

5. Myslíte si, že zvládáte domácí práce a péči o své děti? Pomáhá Vám někdo?

Tak jakoby, když jsem u babičky, tak stejně on je na mě fixovanej. Takže všechno zvládám sama a on mě nechá uvařit, uklidit všechno. Když je malej v pohodě, tak si tady

hraje, ale jinak chodíme i ven na prolezký, který jsou pro něj vhodný. Ale jinak chodíme k tátovi a taky dvakrát týdně chodíme plavat a chodíme taky na učení barev a tak. Jinak si s ním snažím hrát doma, když je teď nemocnej, ale jeho to moc nebaví.

6. Hledáte si práci nebo někde pracujete?

Já mám rodičák nastavenej na čtyři roky...a můj pojišťovatel mi nabídl brigádu...obvolávat klienty, takže by mi to docela pomohlo. Ale jinak byly nabídky práce v oblasti nabízení, ale na to nemám žaludek, ale jinak mě malej zaměstnává moc. Jak pak budeme ale s jeho tátou, tak ten příjem naskočí. Soukromě jsem psala známým výživovýho poradce. Beru si normálně za to peníze, pak mě ty dohady s lidma už nebavili a časem se to bude odvíjet od školy a tak.

7. Z jakého důvodu jste musela nastoupit do azylového domu?

Že sem neměla kam jít a neměla jsem jinou možnost, protože nás majitelka vyhodila.

8. Hledáte si nové bydlení? Máte kam jít, až vám skončí pobyt v azylovém domě? Jak často jste měnila své bydlení? A jaké?

Ehm...určitě. Hledám, ale bez těch přídavek nemůžu se hýbat kam, teď nejsem schopna zaplatit nic z rodičovskýho.

9. Zvládáte platit všechny poplatky? Dostáváte nějaké příspěvky od státu?

Uplně v pohodě. Naopak mě tu chválí, že si vše schovávám, jeho táta malýmu platí pojistku, jinak bych nevěděla, jak bych to dávala. Zatím od státu dostávám jen ten rodičovský.

10. Co pro vás znamená rodina?

Tak jako na prvním místě je syn, ale jako rodina se moc nestýkáme, bydlíme hodně roztrženě po republice, takže je to takový všelijaký, ale s mámou je to suprový.

11. Co je pro vás v životě důležité? Případně, jaké jsou vaše hodnoty?

Od té doby, co se mi narodil malej, tak jediné on a to zázemí. Z breku syna jsem někdy špatná. A teď pro mě znamená to dát s jeho otcem dohromady.

12. Čeho byste chtěla v životě dosáhnout?

Teďkon je pro mě prioritou, dát to s jeho otcem dohromady, pak tu maturitu a jelikož jsem hodně tancovala, tak si udělat kurz...tak začít nějak vyučovat. Dříve jsem i jezdila dostihy, ale teď si to už nemůžu vzít na triko kvůli malému.

13. Co očekáváte od svého života?

Po tej minulosti raději neplánuju dopředu, ale neočekávám nic a snažím se spíš jakoby plnit já, než to očekávat od svého života.

14. Kde se vidíte za 10 let?

Na tohle fakt nedokážu odpovědět. Nejradši v nějakém baráčku s malým a jeho tátou.

15. Jaká situace ve vašem životě byla pro vás nejsložitější? Jak jste situaci zvládla? Případně, kdo vám v této životní situaci pomohl?

Smrt mého přítele...a pak problémy s léčením anorexií a bulimií. Právě ten můj přítel, který mi umřel a ty psychoterapeuti, který tam se mnou byli. A ze smrti mi pomohli hodně koně. Přítel mi vždy říkal, ať se nevzdám těch koní, tak mi to našeptával a ty koně mi díky tomu hodně pomohli.

16. Jste v životě spokojená? Čeho byste chtěla ještě v budoucnosti dosáhnout?

Jo. Tak samozřejmě, když jsem tady, tak to není tak dobrý, ale zase ten malej to tak nevidí. Když jsem se teď začala dávat dohromady s jeho tátou, tak mě to nabíjí a tak hlavně ten malej.

17. Jaké jsou vaše životní cíle? Co děláte proto, abyste jich dosahovala?

Ted', jak mám malýho, tak je to takový složitější, když jsem ho neměla, tak jsem byla více ambiciózní, tak ta instruktorka, tak to jsem dala na vedlejší kolej. Ted' hlavně zařídit to nejdůležitější a pak už bude to zázemí, tak se můžu více orientovat na to svoje.